

1. ÚVOD

V České republice se začalo opět hovořit o malém a středním podnikání na počátku 90. let, v období transformace centrálně plánované ekonomiky na tržní. Podniky s počtem méně než 250 zaměstnanců se staly významným a nezastupitelným prvkem v české ekonomice, kde se podílejí více než 40 % na tvorbě HDP a zaměstnávají téměř 60 % ekonomicky aktivního obyvatelstva. Malé a střední podniky vytvářejí zdravé podnikatelské prostředí, zvyšují dynamiku trhu, snižují nezaměstnanost, posilují vnitřní i zahraniční obchod a napomáhají rychlejšímu rozvoji regionů, menších měst a obcí. Možnost využít potenciál malých a středních podniku v ekonomice je závislá na prostředí, ve kterém se tyto subjekty nacházejí. Vznik a rozvoj MSP znesnadňuje velké množství překážek působících v každém podnikatelském prostředí. Podnikatelé si především stěžují na obtížný přístup k finančním prostředkům, zajišťujícím založení a plynulý rozvoj podniku. Dalšími bariérami životaschopnosti podniků jsou neúnosná daňová zatížení, nedostatečné informační a poradenské služby, slabé stránky v oblasti legislativy a horší přístup k odbornému vzdělávání.

Opatření zemí s tržní ekonomikou se zaměřuje na odstraňování těchto bariér, s cílem vytvořit vhodné ekonomické a legislativní podmínky vedoucí k podpoře vznikajících a k rozvoji existujících malých a středních podniků. Vláda České republiky využívá k naplnění těchto cílů jak nástroje institucionální, tak nástroje legislativní. Avšak můžeme říci, že i přes rostoucí státní podporu malých a středních podniků je jejich ekonomický potenciál stále nevyužitý.

V Evropské unii jsou malé a střední podniky páteří ekonomiky a hybnou silou inovací, zaměstnanosti a sociální integrace. MSP tvoří průměrně kolem 99,7 % všech podniků v zemích EU, a proto podpora malého a středního podnikání patří mezi jednu z hlavních priorit EU. Mezi prioritami politiky EU jsou stanoveny tyto: podpora růstu a konkurenceschopnosti a regulačního rámce podnikání a zlepšení dostupnosti finančních prostředků pro podnikání.

K 1. květnu 2004 vstoupila Česká republika do Evropské unie a tím došlo k integraci malých a středních podniků do struktur evropského vnitřního trhu. Jednotný trh bez vnitřních hranic, charakteristický téměř 400 milióny spotřebitelů, je však prostorem nejen slibným, ale i náročným. Na straně jedné se české podniky ocitly v novém, vysoce konkurenčním prostředí a mají šanci využívat jeho možností. Tyto možnosti se nabízí jak v dovozu či vývozu nebo při vytváření společných podniků, tak i ve větším výběru odběratelů, dodavatelů a zaměstnanců. Na straně druhé byly téměř odstraněny poslední překážky limitující přístup vyspělé západoevropské konkurence na český trh. Přetrvaly pouze jazykové, vzdálenostní a zvykové bariéry.

Inovační politika patří k předmětům pozornosti vlád, jejichž zájmem je dlouhodobý rozvoj ekonomické prosperity. Díky informačnímu propojení dochází ve světě i u nás ke globalizaci trhů. Přírozeným důsledkem je růst a zostřování konkurence, ve které lze obstát pouze neustálým zlepšováním stávajících výrobků a technologií – tedy inovací.

Vědecko-výzkumné kapacity v podobě univerzity, několika ústavů Akademie věd a dalších institucí předurčují Jihočeský kraj k sehrání významné role na poli inovačním. Pro další rozvoj některých nových oborů má kraj určité výchozí předpoklady, především ve vědecko-výzkumném a podnikatelském zázemí na několika pracovištích vysokých škol a podniků. Jde zejména o obory mikroelektroniky, materiálového inženýrství, biotechnologií, lehkého strojírenství a podobných disciplín.

Technologická centra se stala po celém světě jedním z hlavních implementačních nástrojů regionálních inovačních strategií. Jako instituce pro poskytování služeb v této problematice již funguje celá řada center i v ČR, které jsou registrovány ve Společnosti vědecko-technických parků ČR.

Středním, případně malým inovačním firmám (tj. firmám, které realizují projekt vývoje nového, či inovace starého výrobku, technologie nebo služby, uvádějí tento produkt do komerční zralosti a umisťují na trh) poskytují technologická centra nezbytný servis. Ten spočívá ve využití inkubačního prostředí vč. ekonomického, patentového, technologického, finančního, marketingového a právního poradenství, technických služeb, zajištění transferu technologií a výchovy k inovačnímu podnikání.

Cílem je tedy vybudování vědecko-technologického parku v kraji, zvýšení konkurenceschopnosti stávajících firem v regionu modernizací technologií v těchto firmách a zkvalitněním produktů, které vyrábějí, technologický transfer ze zahraničí a posílení místních kapacit v oblasti realizace inovačních projektů.

Čeští podnikatelé začali postupně ztrácet cenovou konkurenční výhodu a budou se muset prosazovat vysokou produktivitou výroby, inovací, kvalitou, servisem a péčí o zákazníka. Společným výsledkem těchto příležitostí a hrozeb, plynoucích ze vstupu MSP na jednotný vnitřní trh, je zvyšování nákladů. Na jejich částečné pokrytí přispívá ve formě zvýhodněných úvěrů a dotací EU, a záleží na schopnostech malých a středních podnikatelů, zda dokáží vhozenou rukavici zvednout a využít.

2. LITERÁRNÍ PŘEHLED

2.1. Definice MSP

2.1.1 Definice MSP před vstupem ČR do EU

BEDNÁŘOVÁ A PARMOVÁ (2003) definují MSP takto:

Střední podniky mají:

- méně než 250 zaměstnanců;
- roční obrat nepřesahující 40 mil. EUR;
- nebo celkovou roční bilanční sumu nepřekračující 27 mil. EUR;
- splňují kritérium nezávislosti, což znamená, že není více než 25 % kapitálu a hlasovacích práv ve vlastnictví jiného subjektu.

Malé podniky mají:

- méně než 50 zaměstnanců;
- roční obrat nepřekračuje 7 mil. EUR;
- nebo celková bilanční suma nepřekračuje 5 mil. EUR;
- splňují kritérium nezávislosti.

Podniky s méně než 10 zaměstnanci se nazývají **mikropodniky**.

2.1.2 Změny v definování MSP v souvislosti se vstupem ČR do EU

PRŮVODCE PODNIKATELE - PROGRAMY PODPORY Z OPPP (2004) uvádí:

Definice MSP vychází z doporučení Komise v Úředním věstníku č. L 107 ze dne 3. dubna 1996, str. 3. Od roku 2005 však platí nová definice MSP.

Středně velký podnik je takový podnik, který zaměstnává méně než 250 osob. Jeho obrat může dosáhnout 50 miliónů EUR ročně a jeho bilance plateb nesmí přesáhnout 43 miliónů EUR. Za **malý podnik** je považován takový podnik, který zaměstnává méně než 50 osob, jeho obrat je nejvýše 10 miliónů EUR nebo finanční bilance 10 miliónů EUR. **Mikropodnik** zaměstnává méně než 10 osob a jeho obrat nebo bilance je 2 mil. EUR ročně.

Všechny druhy podniků musí splňovat kritérium nezávislosti.

2.1.3 Definice MSP na základě zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání, novela: 1/2004 Sb. (<http://www.ekoinfo.cz>)

Vláda České republiky schválila programy podpory malého a středního podnikání, které reagují na aktuální potřeby rozvoje malých a středních podniků v České republice. Cílem podpory malého a středního podnikání je umožnit fungování tohoto sektoru tak, aby přispíval ke zvyšování výkonnosti národního hospodářství a jeho konkurenceschopnosti, ke snižování nezaměstnanosti a regionální, sociální a ekonomické diferenciaci, jako základních předpokladů ekonomického rozvoje společnosti. Příjemce podpory MSP vymezuje dle kritérií zákona č. 47/2002 Sb. tabulka 1.

Tabulka 1: Vymezení příjemců podpory dle přílohy I. anglické verze nařízení Komise (ES) č. 364/2004

Podnikatel splňuje	Počet zaměstnanců méně než	Čistý obrát za uzavřené účetní období v mil. EUR	Aktiva uvedená v rozvaze v mil. EUR	Trvalý pobyt a sídlo na území ČR	Je nezávislý
Střední podnikatel	250	50	43	ANO	ANO
Malý podnikatel	50	10	10	ANO	ANO
Drobný podnikatel	10	2	2	ANO	ANO

Zdroj: <http://www.ekoinfo.cz>

Tento zákon stanoví zásady pro poskytování podpory při zahájení podnikání, jakož i při upevňování ekonomického postavení malých a středních podnikatelů (dále jen „podpora“). Žadatel o podporu musí mít trvalý pobyt nebo sídlo na území ČR. Tento zákon se nevztahuje na podpory poskytované do oblasti zemědělské a lesnické prvovýroby.

Malí a střední podnikatelé

- (1) Malý a střední podnikatel, který zahajuje podnikání, určí hodnoty uvedené v tabulce vlastním kvalifikovaným odhadem, a to pro první účetní období, ve kterém bude provozována podnikatelská činnost po celé účetní období.
- (2) Pro výpočet hodnot uvedených v tabulce se sčítají hodnoty týkající se nejen malého a středního podnikatele, ale i všech dalších osob, které ovládá, podílí-li se na jejich základním kapitálu nebo hlasovacích právech alespoň 25 %.
- (3) Malý a střední podnikatel je nezávislý, jestliže žádná jiná osoba nebo více osob společně, nemají 25 % a větší podíl na jeho základním kapitálu ani na jeho hlasovacích právech.
- (4) Pro zjištění počtu zaměstnanců je rozhodný průměrný přepočtený počet zaměstnanců

za poslední uzavřené účetní období, který se vypočítá jako podíl celkového počtu hodin odpracovaných všemi zaměstnanci žadatele o podporu, zvýšený o neodpracované hodiny v důsledku čerpání dovolené na zotavenou, překážek v práci a pracovní neschopnosti, za niž jsou poskytovány dávky nemocenského pojištění, a celkového ročního fondu pracovní doby připadajícího na jednoho zaměstnance pracujícího na stanovenou týdenní pracovní dobu. (§ 83a zákoníku práce)

- (5) Čistým obratem se rozumí výnosy z prodeje vlastních výrobků a služeb po odečtení daně z přidané hodnoty na výstupu.

Počet zaměstnanců odpovídá počtu ročních pracovních jednotek, tj. počtu osob, které byly zaměstnávány na plný úvazek dotyčným podnikatelem během celého posuzovaného referenčního roku. Práce osob, které nepracovaly po celý rok, práce těch, kteří pracovali na částečný úvazek bez ohledu na dobu trvání, a práce sezónních pracovníků se počítají jako zlomkové hodnoty ročních pracovních jednotek.

Zaměstnanci se skládají z:

- a) zaměstnanců;
- b) vlastníků – vedoucích zaměstnanců;
- c) partnerů zapojených do běžných činností v podniku, kteří těží z finančních výhod z podniku

Uční nebo studenti pracující v odborném výcviku se smlouvou o učebním poměru nebo o odborném výcviku se nepovažují za zaměstnance. Doba trvání mateřských nebo rodičovských dovolených se nepočítá.

2.2 Aktuální stav MSP v ČR¹

V roce 2004 byla Parlamentem ČR schválena novela zákona o podpoře malého a středního podnikání. Novelizovaný zákon byl publikován ve Sbírce zákonů č. 690/2004 dne 9. 12. 2004 s účinností dnem vyhlášení. Touto novelou zákona byla sjednocena definice malých a středních podniků s definicí EU pro tento sektor, která je platná od 1. 1. 2005.

Podíl počtu MSP na celkovém počtu podnikatelských subjektů, jejich podíl na zaměstnanosti i na ekonomických výsledcích celého národního hospodářství se přibližuje standardu zemí Evropské unie. To potvrzují i údaje uvedené v příloze 1 (www.mpo.cz).

2.2.1 Vývoj počtu MSP

MSP představují důležitý segment národního hospodářství. Jejich význam pro ekonomiku dokumentují statistická data. Tabulka 2 dokumentuje strukturu aktivních MSP podle hospodářských oborů. Odtud lze vyvodit, že charakteristickým rysem malého a středního podnikání je velká rozmanitost předmětu podnikání, tzn. působení v široké škále odvětví.

V České republice bylo k 31.12.2006 vydáno 3 838 tis. živnostenských oprávnění. Proti roku 2005 se celkový počet vydaných živnostenských oprávnění zvýšil o 2,32 %, tj. 87 tis. Živnostenská oprávnění vlastnilo k 31.12.2006 celkem 2 031 tis. podnikatelů, z toho 257 tis. právnických osob. Proti roku 2005 se celkový počet podnikatelů vlastnicích živnostenská oprávnění zvýšil o 25 tis., tj. o 1,25 %. Počet těchto nově vzniklých podnikatelů dosáhl v roce 2006 počtu 66 tis. a 41 tis. podnikatelů vlastnicích živnostenská oprávnění ukončilo svojí činnost.

Podle údajů ČSÚ vykazovalo podnikatelskou činnost k 31. 12. 2006 v ČR 993 318 právnických a fyzických osob celkem, z toho bylo 991 786 MSP. Proti roku 2005 je to pokles o 3 915 subjektů, tj. 0,39 %. K poklesu došlo u fyzických osob o 4,3 tis. (0,51 %) na celkových 834 816 podnikajících fyzických osob. K největšímu absolutnímu poklesu počtu fyzických osob MPS došlo ve stavebnictví (2 023 fyzických osob, tj. 2,09 %), v obchodu (1 191 fyzických osob, tj. 0,67 %) a průmyslu (610 fyzických osob, tj. 0,46 %). K nárůstu počtu MSP došlo proti roku 2005 v dopravě a ve službách.

Podíl počtu MSP na celkovém počtu podniků byl v roce 2006 celkem 99,85 %.

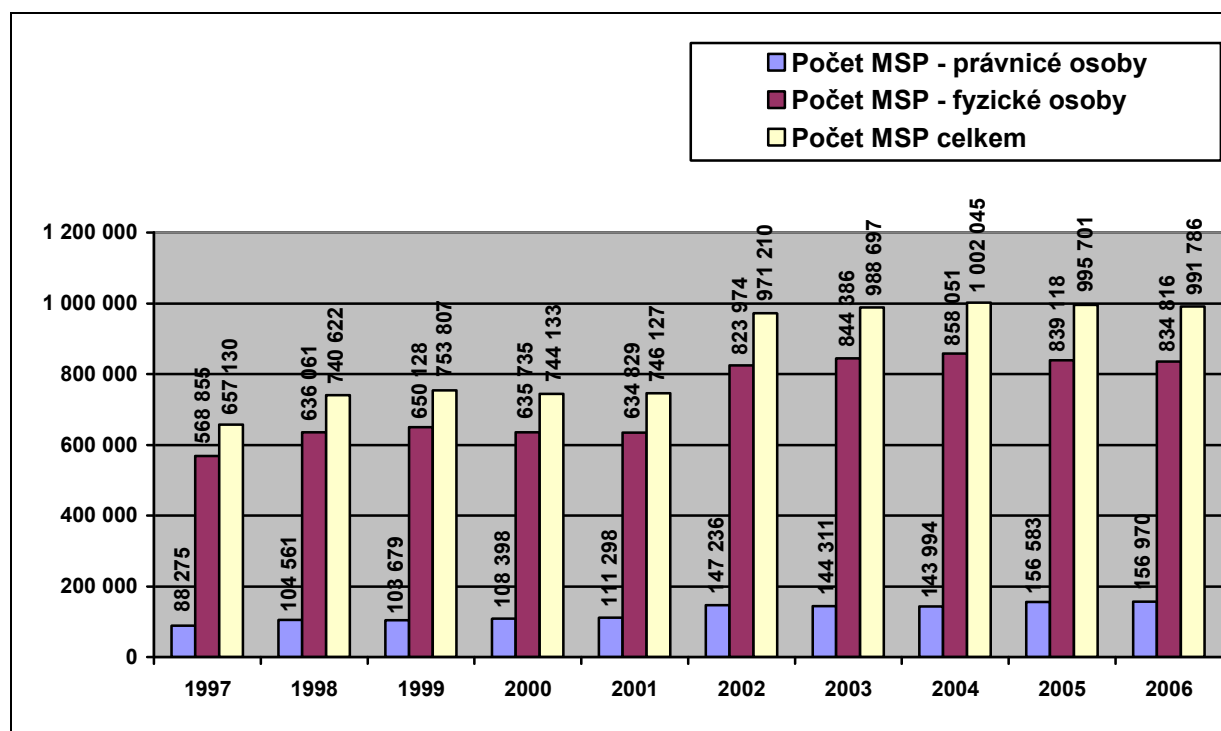
Tabulka 2: Počet ekonomicky aktivních MSP v roce 2006

2006	Počet podniků			Podíl počtu MSP na celkovém počtu podniků v ČR (%)
	Malé a střední PO s počtem 0-249 zam.	Podnikající FO 0-249 zam.	Celkem MSP	
Průmysl	26 412	133 272	159 684	99,42
Stavebnictví	6 539	94 866	101 405	99,93
Obchod	46 404	176 928	223 332	99,93
Pohostinství	5 493	44 744	50 237	99,96
Doprava	6 099	40 710	46 809	99,79
Peněžnictví	932	13 901	14 833	99,79
Služby	62 685	287 793	350 478	99,94
Zemědělství	2 406	42 602	45 008	99,93
Celkem	156 970	834 816	991 786	99,85

Zdroj: Propočty MPO z údajů ČSÚ

V grafu 1 je znázorněn vývoj počtu MSP v letech 1997 - 2006.

Graf 1: Vývoj počtu podnikajících MSP v ČR v letech 1997 - 2006

Zdroj: Důvodová zpráva MPO

2.2.2 Vývoj počtu zaměstnanosti v MSP

Dalším vhodným ukazatelem vlivu MSP na národní hospodářství je počet zaměstnaných osob v MSP. Malé a střední podniky s počtem méně než 250 zaměstnanců ve všech odvětvích

národního hospodářství v ČR zaměstnávaly v roce 2006 61,38 % z celkového počtu zaměstnanců z těchto odvětví. Podíl zaměstnanců MSP na celkovém počtu zaměstnanců v ČR se v roce 2006 proti roku 2005 snížil o 0,25 %.

Celkový počet zaměstnanců MSP se v roce 2006 zvýšil proti roku 2005 o 21 tis. (1,09 %) na celkových 1 945 tis. zaměstnanců. K absolutnímu poklesu počtu zaměstnanců došlo v roce 2006 ve stavebnictví. K absolutnímu nárůstu zaměstnanosti došlo především v průmyslu, obchodu, dopravě a ve službách.

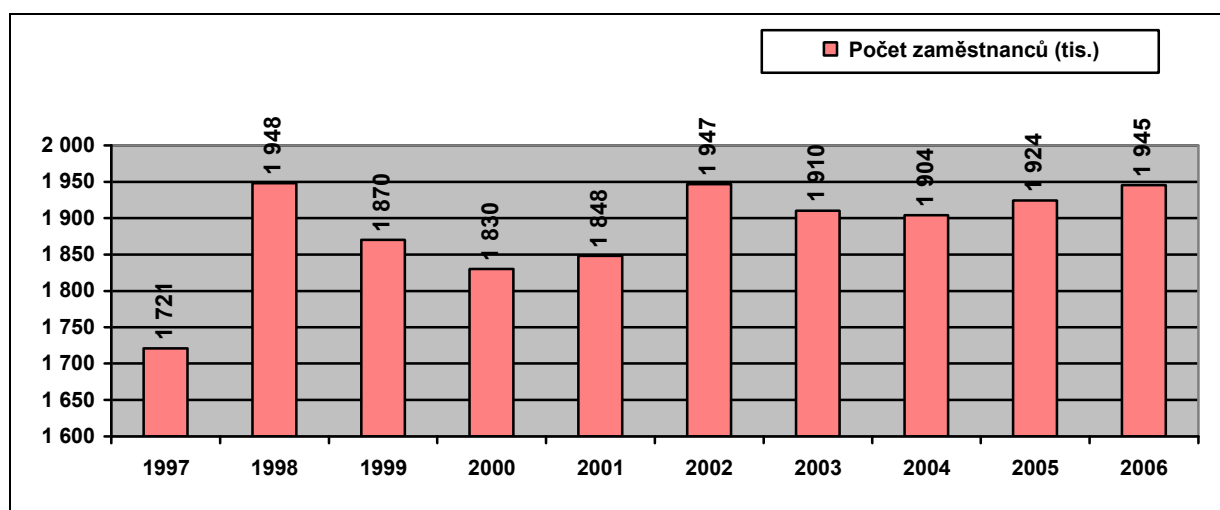
Tabulka 3: Počet zaměstnanců v MSP v roce 2006

2006	Počet zaměstnanců			Podíl zaměstnanců MSP na celkovém počtu v ČR (%)
	Malé a střední PO s počtem 0-249 zam.	Podnikající FO 0-249 zam.	Celkem MSP	
Průmysl	566	104	670	50,22
Stavebnictví	127	49	176	78,92
Obchod	278	97	384	75,29
Pohostinství	50	53	103	88,03
Doprava	74	31	105	36,33
Peněžnictví	12	1	13	20,00
Služby	297	75	372	75,30
Zemědělství	106	16	122	89,05
Celkem	1 519	426	1 945	61,38

Zdroj: Propočty MPO z údajů ČSÚ

V grafu 2 je uveden vývoj počtu zaměstnanců MSP v ČR v letech 1997 - 2006.

Graf 2: Vývoj počtu zaměstnanců MSP v ČR v letech 1997 - 2006

Zdroj: Propočty MPO z údajů ČSÚ

2.2.3 Vývoj výkonů v MSP

Zřejmě nejdůležitějším ukazatelem významu MSP v ekonomice je podíl na výkonu, který v roce 2006 dosáhl výše 3 491 527 mil. Kč, a proti roku 2005 došlo ke zvýšení o 336 948 mil. Kč, tj. o 10,68 %. Meziroční nárůst v roce 2006 vykazují výkony v průmyslu, stavebnictví, obchodu, dopravě a ve službách, tj. v odvětvích podporovaných v programech podpory MSP. Podíl MSP v roce 2006 dosáhl 51,45 % na celkových výkonech podnikatelské sféry, a proti roku 2005 se zvýšil o 9,49 %. K meziročnímu zvýšení výkonů MSP na 1 zaměstnance v roce 2005 došlo v průmyslu, stavebnictví, obchodu a ve službách.

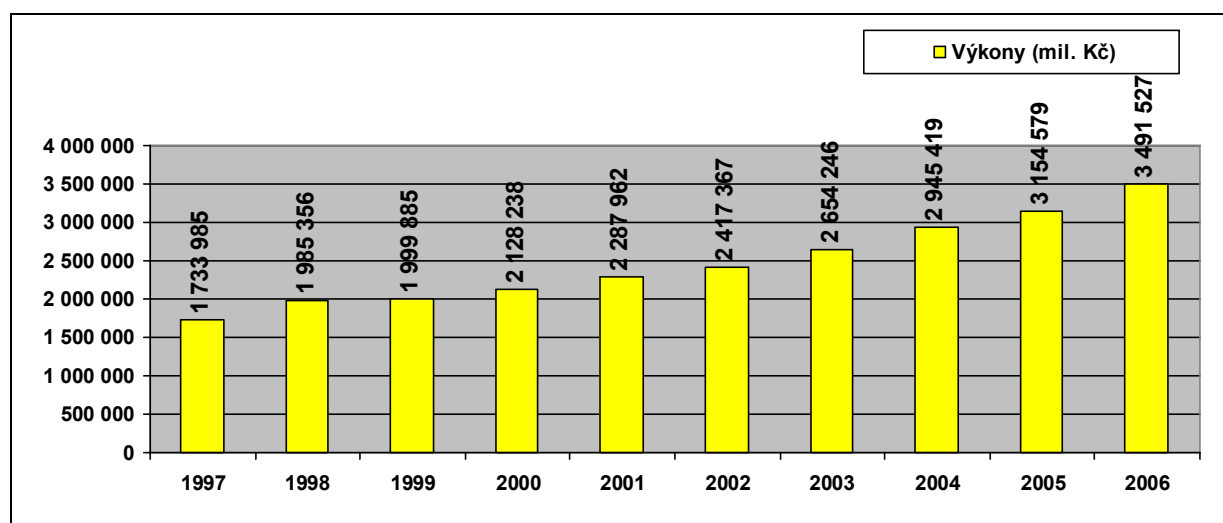
Tabulka 4: Výkony MSP v roce 2006

2006	Výkony (mil. Kč)			Podíl výkonů v MSP na celku v ČR (%)
	Malé a střední PO s počtem 0-249 zam.	Podnikající FO 0-249 zam.	Celkem MSP	
Průmysl	1 259 997	159 750	1 419 747	37,72
Stavebnictví	290 963	67 018	357 981	63,43
Obchod	419 642	100 830	520 472	78,39
Pohostinství	38 716	47 306	86 022	87,48
Doprava	195 190	69 471	264 661	48,28
Peněžnictví	36 841	7 659	44 500	20,98
Služby	505 808	165 190	670 998	85,60
Zemědělství	100 905	26 241	127 146	83,47
Celkem	2 848 062	643 465	3 491 527	51,45

Zdroj: Propočty MPO z údajů ČSÚ

V grafu 3 je uveden vývoj výkonů MSP v ČR v letech 1997-2006.

Graf 3: Vývoj výkonů MSP v ČR v letech 1997-2006

Zdroj: Propočty MPO z údajů ČSÚ

2.3 Výhody MSP

MSP disponují na domácím trhu i na zahraničních trzích řadou výhod oproti velkým podnikům. Na druhou stranu, z některých hledisek je jejich postavení nevýhodné.

Mezi hlavní **VÝHODY** MSP patří:

- **Pružné reagování na ceny** si u MSP vynucuje okolnost, že vzhledem k omezeným kapitálovým zdrojům vnímán mnohem citlivěji než velké podniky výkyvy trhu. Schopnost pružné reakce na tyto změny je dána zejména tím, že na rozdíl od velkých podnikatelských subjektů nejsou MSP zatěžovány existencí rozsáhlého investičního majetku, který by zužoval možnosti svého produkčního využití. Změna předmětu činnosti či výrobního programu pak nevyžaduje tak rozsáhlé zásahy od výrobní základny jako u velkých podniků.
- **Inovační kreativita** MSP je nezbytnou podmínkou jejich přežití na trhu. Na rozdíl od velkých podniků je v těchto podnicích méně omezujících organizačních prvků a více prostoru pro individuální iniciativu. Manažeři v MSP jsou inovovaným oblastem mnohem blíže než příslušní manažeři ve velkých podnicích a jsou na realizaci inovace podstatně více zainteresováni. Nutno však přiznat, že se jedná ponejvíce o inovaci nižšího řádu.
- **Vytváření nových pracovních příležitostí** probíhá především prostřednictvím MSP. Toto empirické zjištění se obvykle zdůvodňuje nižšími náklady na zřízení pracovního místa, přenecháváním méně ziskových aktivit velkými podniky a zakládáním vlastních podniků pracovníky propuštěnými z velkých podnikatelských subjektů pro nadbytečnost.
- **Odolnost proti hospodářské recesi** je větší u MSP než u velkých podnikatelských jednotek nejen pro jejich schopnost pružného reagování na změny. Za hospodářské recese se velké podniky zbavují hospodářských aktivit ztrátových či s nízkým ziskem, které mohou být pro MSP příležitostí pro využití produkčních kapacit.
- **Rychlost přijímání podnikatelských rozhodnutí** může být u MSP vyšší než u podniků velkých nejen kvůli kratším instančním cestám. Hlavní předností těchto podniků je totiž relativně úzký okruh vlastníků a jejich obvyklá účast na výkonném řízení podniku.

Vedle uvedených předností provázejí existenci MSP i některé **NEVÝHODY** vůči velkým podnikům. Jsou to především:

- **Omezené možnosti zaměstnávání odborníků ve správě a řídicí činnosti** jsou handicapem zejména malých, ale i středních podniků. Jejich správní a produkční povinnosti dané právním řádem, daňovými zákony a právními předpisy ochrany ŽP apod. jsou v podstatě stejné jako u velkých podniků. MSP mají ale pro tyto účely méně prostředků než velké podnikatelské jednotky, a kladou proto na řídicí pracovníky zvýšené odborné i časové požadavky.
- **Menší finanční síla** a s tím související horší dostupnost úvěrových zdrojů patří k slabým stránkám MSP proto, že nedostatek finančních prostředků je velkou blokadou vzniku nových podniků, dále pak znemožňuje rozvoji již existujících subjektů, které tak nemohou realizovat své cíle a inovační záměry.
- **Vyšší intenzita práce a méně příznivé pracovní podmínky** v MSP oproti podnikům velkým mají příčinu obvykle v omezeném kapitálovém zázemí těchto podniků a nutnosti obstát v tvrdém konkurenčním prostředí. Ve středních, ale zejména v malých podnicích je obvykle majitel vrcholovým manažerem a prostřední zájem maximalizovat svůj zisk jej vede nejen k vlastnímu vysokému pracovnímu nasazení, ale vyžaduje i intenzivní práci u zaměstnance.
- **Omezené možnosti získávání výhod z rozsahu produkce** plynou z nízké koncentrace a malých možností ve shromažďování výroby. MSP na rozdíl od podniků velkých mohou obvykle objednávat materiál jen v nižších množstvích, a nemohou tak získávat slevy a výhodnější dodací podmínky, které jsou poskytovány u velkých dodacích množství. Vzhledem k poměrně nízkému počtu zaměstnanců, zejména v malých podnicích, jsou tyto podnikatelské jednotky mnohdy existenčně závislé na nalezení vhodných pracovníků s potřebnou flexibilitou, loajalitou a pocitem zodpovědnosti vůči zaměstnavateli.
- **Omezené prostředky na propagaci a reklamu** v MSP působí, že oproti podnikům velkým je pro ně obtížnější ovlivňovat své potenciální zákazníky. Svou produkci proto mohou umisťovat především na segmentech lokálního trhu. Nízké zdroje na propagaci tak negativně ovlivňují velikost obrátu a možnosti jeho růstu zvyšováním velikosti podniku (MALACH, 2005).

2.4 Ekonomický a sociální přínos MSP

Vlastníci MSP tvoří součást vrstvy obyvatelstva označované jako střední stav, který je považován za pilíř stability tržního hospodářství. S ohledem na tuto skutečnost můžeme odvozovat další pozitiva pro ekonomiku a společnost vyplývající z existence MSP.

Ekonomický a soc. přínos MSP je možno charakterizovat následujícími schopnostmi:

- zmírňují negativní důsledky strukturálních změn;
- působí jako subdodavatelé velkých podniků;
- vytvářejí podmínky pro vývoj a zavádění nových technologií;
- vytvářejí pracovní příležitosti za nízkých kapitálových nákladů;
- rychleji se adaptují na požadavky a výkyvy trhu, jsou zdrojem inovace a technologického pokroku.

Ve dvacátém století byli autory 60 % všech velkých vynálezů nezávislí vynálezci nebo malé firmy. Vezmeme-li v úvahu, že v historii představovaly malé firmy 20 % výroby, je zcela evidentní, že jsou v oblasti inovace zhruba třikrát efektivnější než velké firmy. Malé firmy zřejmě poskytují větší prostor pro inovace, protože je v nich méně restriktivních organizačních prvků a větší individuální iniciativa. Uvádějí se ještě další čtyři důvody. Za prvé, v malých technologicky zaměřených firmách je inovace nezbytnou podmínkou přežití, zatímco velké firmy mají spíše tendenci udržovat pozici svého výrobku na trhu. Za druhé, manažeři malých, technologicky zaměřených firem jsou mnohem více zainteresováni na realizaci inovace. Za třetí, pro velké firmy může být z obchodních důvodů výhodné provádět minimální technologické inovace. A za čtvrté, výzkumní pracovníci a vynálezci ve velkých firmách mají tendenci se specializovat. V malých firmách mají naopak tendenci k univerzálnosti. Specializace může inovaci omezovat. Čím širší znalosti vynálezce má, tím originálnější výsledky jeho inovace přináší (BARROW, 1996).

- zaměstnávají téměř 60 % aktivních pracovníků;
- podílejí se více než na polovině HDP;
- vyplňují okrajové oblasti trhu, které nejsou pro větší podniky zajímavé;
- decentralizují podnikatelské aktivity a napomáhají tak rychlejšímu rozvoji regionů, menších měst a obcí.

Podíl MSP na ekonomice je bezesporu značný. Jeho hodnocení by se však mělo vymanit z mýtu. Vzhledem k výše naznačeným nevýhodám může být jejich pracovní výkon podprůměrný. Cestou k získání synergického efektu, prohloubením dělby práce, je sdružování třeba i bez pevného spojení do větších produktivních systémů s vysokým podílem vědy a výzkumu a koncentrací kapitálu.

2.5 Cíle politiky rozvoje MSP

Možnost využití potenciálu MSP v ekonomice je do značné míry závislá na prostředí, kterým jsou obklopeny. Proto by se politika rozvoje MSP měla snažit vytvářet pro podnikatele co nejpříznivější prostředí a ovlivňovat negativní faktory rozvoje MSP, na které působí zejména:

- malá ekonomická síla v porovnání s velkými podniky;
- obtížný přístup ke kapitálu omezující možnost financování rozvojových aktivit;
- horší přístup k odbornému vzdělávání, nižší dostupnost potřebných informací a poradenských služeb;
- obtížný přístup do odbytových sítí, omezení v odbytu hotových výrobků na domácím trhu a zvýšené náklady při jeho vývozu;
- konkurence obchodních řetězců vytvářených kapitálově silnými firmami;
- problematická vymahatelnost práva;
- složitost a nepřehlednost legislativy;
- slabá pozice v soutěži o veřejné zakázky;
- platební nekázeň způsobující druhotnou platební neschopnost;
- výše daňového zatížení;
- vysoké administrativní zatížení.

Z předcházejícího rozboru vychází i strategie na podporu MSP. Opatření se tak zaměřují na eliminaci těchto nevýhod, na vytváření vhodných legislativních a ekonomických podmínek, které posílí jejich konkurenceschopnost, zlepší přístup ke kapitálu, které umožňují financování především rozvojových aktivit již existujících nebo teprve vznikajících MSP.

Účelem politiky rozvoje MSP je definovat dále vztah státu k této části ekonomiky, včetně vymezení institucionálního rámce a způsobu jeho financování.

Dlouhodobým cílem politiky podpory MSP je „umožnit fungování sektoru malých a středních podniků tak, aby tento sektor přispíval ke zvyšování výkonnosti národního hospodářství, jeho technologické úrovni a jeho konkurenceschopnosti, ke snižování nezaměstnanosti a k regionální, sociální a ekonomické diferenciaci jako základním předpokladům ekonomického rozvoje společnosti.“²

Měřítkem naplňování tohoto cíle je především vývoj podílu MSP na výstupech ekonomiky a na zaměstnanosti a porovnání jejich výsledků s hodnotami dosahovanými ekonomicky dlouhodobě nejúspěšnějšími státy světa a Evropy, a to jak za ekonomiku země, tak za jednotlivé regiony.

Úspěšnost naplňování tohoto cíle hodnotí Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR takto: „...sektor MSP v ČR je srovnatelný se zeměmi Evropské unie v podílu této kategorie firem na celkovém počtu podniků, na jejich výkonech a zaměstnanosti. Také podíl MSP na tvorbě HDP, dosahující více než 50 %, je možno srovnávat např. s Německem nebo Švédskem.“³ (MALACH, 2005).

¹ Podrobný přehled statistických údajů MSP za rok 2004 (celkem i dle odvětví) je uveden v grafu 1,2,3

² Politika podpory MSP na období do roku 2004, dle www.mpo.cz

³ Sektorový operační program Průmysl na léta 2001 až 2006, dle www.mpo.cz

2.6 Bariéry rozvoje MSP v ČR

Většina problémů se řeší v rámci podniku. Nicméně v MSP vyvstávají specifické problémy a překážky, které nelze jednoduše vyřešit v rámci podniku. Mezi nejvýznamnější negativní stimuly a brzdy podnikání obecně patří: nefunkční legislativa a justice, přemíra státní regulace a byrokracie, daňový systém, problémy se získáváním kapitálu, exportních firem, problémy se získáváním prostor pro podnikání apod. Některé z výše uvedených problémů mají plošný charakter a nejsou řešitelné silami regionu nebo menší územní jednotky.

2.6.1 Legislativa

Stejně rychle jako na počátku 90. let rostl v ČR počet podnikatelských subjektů, rostly také nároky na legislativu a justici. Velmi rychle vznikalo velké množství zákonů, které se snažily vytvářet podmínky pro tržní ekonomiku a její fungování. Avšak tvorba legislativy je něco zcela jiného než její interpretace, dodržování a schopnost vymáhání nároků. Pouze tento aspekt legislativy je měřítkem její funkčnosti. Pokud dovolání se práva nemá u nás standardní parametry a hrozba soudního sporu je prakticky neúčinná, pak je nutno mluvit o selhání jedné ze základních funkcí státu.

2.6.2 Státní regulace

Nadměrná regulace se může stát překážkou např. u způsobu registrace a testování nového výrobku, normy na ochranu spotřebitelů, nařízení o ochraně životního prostředí. Nepromyšlené a neprovázané normy, nekonzultované s podnikatelskými organizacemi pak zbytečně omezují potenciál MSP.

2.6.3 Získávání kapitálu

Nejzávažnější problém, se kterým se české MSP setkávají, je nedostatek a slabá dostupnost finančních zdrojů. Z hlediska MSP se situace na úvěrovém trhu od prvních let transformace ekonomiky změnila. Po počátečním liberálnějším přístupem k úvěrům se velké komerční banky vzdalují začínajícím podnikatelům, kteří pro ně představují rizikovou klientelu. Tato situace souvisí s obchodní politikou bank, které stále ještě preferují především krátkodobé a vysoké úvěry. Částečným řešením otázky nízkého přístupu ke kapitálu jsou programy pro MSP garantované státem. Dalším řešením by mohlo být vypracování programů garantovaných obcí, které by zohledňovaly specifika dané oblasti.

2.6.4 Daňové zatížení podnikatelů

DRÁBEK (HK ČR) uvádí: Zatímco v zemích EU průměrná daňová zátěž pozvolna klesá, v České republice tomu tak není. Vysoké daňové zatížení se projevuje jako výrazný negativní faktor v rozvoji ekonomiky, komplikuje výběr a správu daní kvůli větším daňovým nedoplatkům a způsobuje přesun ekonomických aktivit do států s příznivějším daňovým systémem nebo do sféry šedé a černé ekonomiky. Rovněž složitost úpravy správy daní a poplatků neúměrně komplikuje situaci podnikatelů. Nízké daně, jednoduchý systém jejich výběru naopak vedou k rozvoji podnikání a lákají i zahraniční investory.

DRÁBEK říká: „Hospodářskou radu vlády jsem upozornil také na trvale se zvyšující daňové zatížení fyzických osob, k němuž dochází především díky zvýšení minimálního základu daně, zvýšením vyměřovacího základu pro platbu sociálního a zdravotního pojištění a v neposlední řadě také revalorizování daňových pásem.“

SOUSTAVA DANÍ V ČR

V ČR upravuje daně Zákon č. 212/1992 Sb., O soustavě daní. Základní dělení daní je uvedeno v tabulce 5.

Tabulka 5: Soustava daní v ČR

DANĚ	
Přímé	Nepřímé (tvoří největší podíl SR)
Daň z příjmů fyzických osob	Daň spotřební
Daň z příjmů právnických osob	Daň z přidané hodnoty
Daň z nemovitostí	
Daň silniční	
Daň darovací	
Daň dědická	
Daň z převodu nemovitostí	

Zdroj: www.finance.cz

V další části je specifikována pouze daň z příjmů FO a PO.

DAŇ Z PŘÍJMŮ

Úplné znění zákona č. 586/1992 Sb., Zákon o daních z příjmů. Od 1.1.2008 nabyla účinnosti poslední rozsáhlá daňová reforma, a právě zákon o dani z příjmů při ní doznal největších změn.

Tento zákon upravuje daň z příjmů fyzických a právnických osob, které jsou po DPH nejdůležitějším zdrojem příjmů státního rozpočtu České republiky.

✓ **Daň z příjmů FO**

Daň z příjmů FO konkrétně vymezuje část I. (§2 – 16) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Poplatníci daně z příjmů fyzických osob (<http://www.mesec.cz>)

Daň z příjmů platí dvě skupiny osob a podle toho, do jaké skupiny patří, jsou také zdaňovány jejich příjmy. První skupinu tvoří tzv. rezidenti. Jsou to občané s trvalých bydlištěm na území ČR, popřípadě občané, kteří se v ČR „obvykle“ zdržují (alespoň 183 dní v roce). Ti podléhají dani z příjmů svými celosvětovými příjmy. Druhá skupina se označuje jako tzv. nerezidenti. Sem patří občané, kteří v ČR bydliště nemají, ale zdržují se obvykle v ČR pouze za účelem studia nebo léčení. Ti odvádějí daň pouze z příjmů dosažených na území ČR.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů dále specifikuje:

- předmět daně z příjmů FO (§3)
- osvobození od daně (§4)
- základ daně a zdaňovací období (§5)
- nezdanitelné části základu daně (§15)
- sazby daně (§16)

Od nového roku se místo progresivní sazby daně (12 - 32 %) nově zavádí **rovná daň z příjmů FO** a to ve výši 15 % pro rok 2008, a ve výši 12,5 % od roku 2009. S tímto také

souvisí rozšíření základu daně u FO (zahrnuje i sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnancem) a zavedení tzv. **superhrubé mzdy**.

Sazby daně z příjmů FO platné naposledy pro zdaň. období 2007 vymezuje tabulka č. 6.

Tabulka 6: Přehled míry zdanění FO

Základ daně od Kč	Základ daně do Kč	Daň	Ze základu přesahujícího Kč
0	121 200	12 %	0
121 200	218 400	14 544 Kč + 19 %	121 200
218 400	331 200	38 012 Kč + 25 %	218 400
331 200	a více	61 212 Kč + 32 %	331 200

Zdroj: <http://www.finance.cz>

✓ **Daň z příjmů PO**

Daň z příjmů PO konkrétně vymezuje část II. (§17 – 21) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Poplatníci DPPO (§17)

Poplatníky daně z příjmů PO jsou osoby, které nejsou fyzickými osobami, a i organizační složky státu podle zvláštního právního předpisu (dále jen „poplatníci“). Od daně se osvobozuje ústřední banka ČR. Poplatníci, kteří mají na území ČR své sídlo nebo místo svého vedení, kterým se rozumí adresa místa, ze kterého je poplatník řízen (dále jen „sídlo“), mají daňovou povinnost, která se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdroje na území ČR, tak i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí. Poplatníci, kteří nemají na území České republiky své sídlo, mají daňovou povinnost, která se vztahuje pouze na příjmy ze zdrojů na území ČR.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů dále specifikuje:

- zdaňovací období (§17a)
- předmět daně (§18)

- osvobození od daně (§19)
- základ daně a položky snižující základ daně (§20)
- sazbu daně (§21)

Také daň z příjmu PO zaznamenala po reformě mnoho změn – jednou z nejdůležitějších, která bude mít nepochybně vliv na podnikatele, je změna sazby daně z příjmu PO, která během následujících třech let klesne ze současných 24 % na 19 %.

Tabulka 7 profiluje postupné snižování sazby daně z příjmů PO.

Tab. 7: Přehled ročních sazeb DPPO

Rok	Sazba daně
Současná sazba	24 %
Od 1. ledna 2008	21 %
Od 1. ledna 2009	20 %
Od 1. ledna 2010	19 %

Zdroj: <http://www.finance.cz>

2.7 Charakteristika podpor malého a středního podnikání

2.7.1 Obecné podmínky pro poskytování podpor v ČR

Podpory ČR jsou poskytovány vybraným žadatelům na smluvním základě. Zmíněná smlouva obsahuje druh a rozsah podpory a zároveň sankce za nesplnění podmínek programu. Jednotlivé programy mají výběrový charakter. To znamená, že na ně neexistuje právní nárok, a to ani v případě splnění všech zadaných podmínek. O konečném rozhodnutí poskytnutí podpory podnikatelskému subjektu rozhoduje ČMZRB. Ta také dále vychází z celkového množství a kvality ostatních projektů a z finančních možností programů.

Všechny podpůrné programy jsou určeny pro podnikatelské subjekty se sídlem na území ČR. Účast těchto podnikatelských subjektů v programech je omezena jejich velikostí danou počtem zaměstnanců v době podání žádosti o poskytnutí podpory. Tuto vymezuje každý jednotlivý program specificky. Pokud je součástí podnikatelského projektu

nákup další již existující provozní jednotky, započítávají se její zaměstnanci do počtu zaměstnanců žadatele.

Další kritérium, které musí žadatel o podporu splňovat, je kritérium nezávislosti. Tj. 25 % a více kapitálu nebo hlasovacích práv nesmí vlastnit jeden podnik, nebo společně několik podniků s 250 a více zaměstnanci.

Předkládaný podnikatelský projekt (záměr, plán) musí mít charakter průmyslové, stavební nebo řemeslné výroby, služeb (vč. zdravotnických či lékárenských), obchodu a osobní hromadné dopravy regionálního významu (s výjimkou taxislužby). V případě investičních úvěrů se poskytuje podpora především na nákup know-how, pozemků, budov, strojů apod. U většiny programů lze tento úvěr použít maximálně do 40 % z jeho objemu na zásoby, pohledávky a úhradu jiných provozních nákladů.

2.7.2 Programy podpory v ČR

Státní podpory pro malé a střední podnikatele jsou významnou součástí podnikatelského prostředí pozitivně ovlivňující rozvoj podnikání a zvyšující konkurenceschopnost malých a středních podnikatelů. Přispívají k posílení stability, k rozvoji sektoru malých a středních podnikatelů a kompenzují nedostatek vlastního kapitálu, obtížnou dostupnost bankovního úvěru a omezené možnosti ručení vlastním majetkem.

V roce 2006 bylo vyčerpáno na podporu malých a středních podnikatelů 10,4 mld. Kč pro téměř 9 tis. podnikatelských subjektů. Realizace podpořených projektů je přínosem pro národní hospodářství a pro snižování nezaměstnanosti na území České republiky. Celková výše podpory ze státního rozpočtu (5 857 mil. Kč) se proti roku 2004 zvýšila o 37,6 %.

K podpoře podnikatelů v roce 2006 významně přispělo i 3 366 mil. Kč z prostředků strukturálních fondů EU, 242 mil. Kč z programu Phare (tj. 3 608 mil. Kč ze zdrojů EU) a 935 mil. Kč z prostředků finančního trhu.

Určitá část podpor (32,1 %) má návratnou formu, tzn. že nejde o přímé dotace, ale o úvěry se zvýhodněnou úrokovou sazbou. K zajištění dostupnosti podpor a informovanosti podnikatelů jsou Ministerstvem průmyslu a obchodu, Ministerstvem pro místní rozvoj a institucemi, které realizují podporu podnikání, vydávány publikace o podpoře podnikání, jsou zveřejňovány informace na internetových stránkách a pracovníci

těchto institucí se účastní odborných seminářů pro malé a střední podnikatele. Do informační kampaně jsou zapojeny rovněž podnikatelské svazy a sdružení, asociace a Hospodářská komora ČR. Informovanost především malých a středních podnikatelů o povinnostech, možnostech a podmínkách podnikání v Evropské unii zvyšuje projekt „Informační místa pro podnikatele“.

Od roku 2006 se zvýšil význam operačních programů, jako stěžejní formy podpory. Pro malé a střední podnikatele sloužil především OPMP, který načerpal do české ekonomiky podporu ze strukturálních fondů EU ve výši cca 2,9 mld. Kč, a SROP cca 500 mil. Kč.

Efektivnost podpory měřená ekonomickými veličinami ukazuje, že každá vynaložená koruna podpory přináší realizaci několikanásobné hodnoty podnikatelského projektu a po jeho realizaci výrazné přírůstky účetní přidané hodnoty. Kromě nově vytvářených pracovních míst je reálný předpoklad zvýšení odvodu daní, zvýšení poptávky po službách a výrobcích, a tím i zvýšení ekonomického a společenského rozvoje oblastí.

Cílem poskytovaných podpor je i posílení úlohy MSP jako zdroje nových pracovních míst přispívajících ke snižování rozdílů v ekonomickém rozvoji regionů a podílejících se rozhodujícím způsobem na zabezpečení potřeb lokálních trhů zejména v oblasti služeb, vzdělávání, zdravotnictví, stavebnictví a maloobchodu.

Ministerstvo průmyslu a obchodu představuje v rámci Operačního programu Podnikání a inovace pro období 2007 - 2013 celkem 15 programů podpory. Finanční prostředky z nich budou moci žadatelé využít na spolufinancování podnikatelských projektů ve zpracovatelském průmyslu a souvisejících službách. Peníze pocházejí dílem ze strukturálních fondů EU (85 %) a dílem ze státního rozpočtu (15 %). Z Operačního programu Podnikání a inovace budou peníze vypláceny ve formě nevratných dotací, zvýhodněných úvěrů a záruk. Šanci mají projekty realizované na území celé ČR, vyjma hlavního města Prahy.

Tabulka 8: Plošné programy podpory MSP na období 2007 - 2013

NÁZEV PROGRAMU	STRUČNÝ POPIS PROGRAMU
Začínáte podnikat?	
Start	Začínáte podnikat nebo se k podnikání vracíte po dlouhém časovém odstupu? Pak právě pro Vás je program Start, který pomůže financovat Váš podnikatelský plán.
Finanční nástroje / Jeremie	Máte vynikající inovativní nápad, ale nemáte dostatek prostředků na jeho realizaci? Nabízíme řešení, jak pomoci rizikového kapitálu financovat projekty MSP v počáteční fázi podnikání.
Chybí Vám prostředky pro rozvoj Vaší firmy?	
Progres	Chcete rozvíjet svou firmu, ale je pro Vás obtížné získat standardní úvěr? Kromě podpory na rozvoj firmy můžete díky programu Progres získat úvěr i na projekty v oblasti energetických služeb, které přispívají ke snížení spotřeby energie a ke zvýšení efektivity výroby.
Záruka	Víte, jak rozvíjet svou firmu, ale nemůžete ručit za bankovní úvěr? Díky programu Záruka můžete.
Rozvoj	Uvažujete o nákupu moderních technologických zařízení s lepšími parametry? Pokud jste malý nebo střední podnikatel, je program Rozvoj určený právě Vám.
ICT a strategické služby	Informační technologie jsou páteří moderní ekonomiky. Program ICT a strategické služby podporuje růst ICT sektoru v České republice, nabídku nových ICT řešení, nových softwarových produktů a služeb. Dotace budou směřovat firmám, které vyvíjejí a nabízejí nové softwarové produkty a řešení nebo provádí návrh a implementaci nových softwarových aplikací.
ICT v podnicích	Moderní podnikání nemůže fungovat bez moderní techniky. Díky programu ICT v podnicích mají malé a střední podniky

	nejnovější informační a komunikační technologie na dosah ruky.
Máte vysoké nároky na energii? Myslíte na ekologii?	
Eko-Energie	Zdá se Vám, že je Vaše výroba příliš drahá a chcete snížit její energetické nároky? Nebo chcete víc využívat obnovitelné a druhotné zdroje? Anebo obojí? Program Eko-energie Vám pomůže.
Jste na stopě nových technologií? Vyvíjíte nové technologie?	
Inovace	Vyvíjíte novou technologii, objevili jste nové služby, našli jste revoluční prodejní kanál? Chcete je převést do praxe a potřebujete stroje nebo licence? Anebo chcete svoje nápady ochránit patentem? Využijte program Inovace.
Potenciál	Máte dobré nápady a vaše stávající vývojové centrum je Vám už moc těsné? Anebo snad ještě žádné takové středisko nemáte? Pokud si myslíte, že svoje nápady můžete realizovat ve výrobě, pak máte Potenciál.
Chcete spolupracovat s dalšími firmami z oboru? Připravujete nemovitosti a infrastrukturu pro podnikání? Nemáte kde školit své zaměstnance?	
Spolupráce	Spolupráce mezi firmami z oboru může být velmi výhodná. Stejně tak program Spolupráce. Nabízí podporu při vzniku a rozvoji klastrů, pólů excelence, technologických platforem a projektů spolupráce od regionálních uskupení po nadnárodní kooperace.
Prosperita	Výzkum a vývoj jsou naprosto klíčové pro budoucí úspěch. Proto program Prosperita podporuje vznik a rozvoj vědeckotechnických parků, podnikatelských inkubátorů a center pro transfer technologií.
Školící střediska	Potřebujete novým zaměstnancům vysvětlit, co mají dělat? Postavte a vybavte jim školící středisko. Vzdělávání, školení, rozvoj lidských zdrojů – to všechno potřebuje dobrou

	infrastrukturu. Nemáte ji? Pomůže program Školící střediska.
Nemovitosti	Každé podnikání potřebuje dobré zázemí. Program Nemovitosti podporuje vznik a rozvoj podnikatelských nemovitostí i související infrastruktury. A to všechno i na kontaminovaných plochách či v zanedbaných objektech, tzv. brownfields.
Potřebujete poradit s podnikáním? Chcete prodat víc svých výrobků?	
Poradenství	Poradíme Vám, jak být lepší. S našimi programy získáte zvýhodněné poradenské služby šité na míru, nebo se můžete stát první volbou pro nové investory na místním trhu. Budete mít přístup jak k ekonomickým a technologickým trendům, tak i k husté informační a poradenské infrastruktuře.
Marketing	Ať už teprve sháníte informace o novém trhu nebo už plánujete účast na veletrhu, výstavě nebo na oficiální podnikatelské misi, s programem Marketing se Vám otevírají zahraniční trhy.

Zdroj: www.czechinvest.org

2.8 Podpora inovačních a konkurenceschopných podniků v krajích ČR

Podpora inovačních malých a středních podniků je důležitá, protože inovace je jedna z možností jak zvýšit jejich konkurenceschopnost. Pro MSP je kromě inovačních aktivit možný rozvoj i na základě jejich kooperace, např. formou klastrů.

2.8.1 Charakteristika klastrů

Pod názvem klastr rozumíme oborové seskupení regionálních firem stejného nebo podobného zaměření, jenž navzájem kooperují, ale zároveň si i konkurují. Jejich spojením dochází ke zvýšení jejich konkurenceschopnosti. Úspěšné klastry zlepšují ekonomiku zapojených společností, podporují vývoj a výzkum, inovaci, školí své subjekty, zvyšují export podporují rozvoj regionu a tvoří konkurenční výhodu firem. Firmy zapojené do klastru centrálně řeší společné problémy, vzájemně se doplňují, jsou flexibilnější na trhu, mohou vyhovět větším zakázkám atd. Silný klastr upevňuje tyto faktory: důvěra, spolupráce, přístup k informacím, geografická blízkost na regionální úrovni, státní investice, strategické centrální

vedení aj. Významnou roli v místních klastrech hrají univerzity. Univerzita je významnou vědeckou základnou a aplikuje výzkumné poznatky do inovativního procesu v klastrech (CzechInvest – Průvodce klastrem).

2.8.2 Definice klastrů

Koncepce klastrů není nová. Již v roce 1890 si vlivný britský ekonom Alfred Marshall všiml, že průmyslové obory jsou často geograficky koncentrovány a získávají významný prospěch z externalit, jako jsou úspory z rozsahu a tzv. "přelévání" (spillovers), generovaných těmito koncentracemi. Tyto externality vznikají v důsledku:

- **přilákání a rozvoje příbuzných oborů** poskytujících specializované vstupy a služby (včetně výrobců specializovaného zařízení pro daný průmysl)
- **vytváření rezervoáru specializovaných pracovních sil** se všemi dovednostmi, znalostmi a know—how potřebným pro dané odvětví
- **šíření nápadů, znalostí a technických postupů** mezi podniky v rámci odvětví
- **vytvoření "průmyslové atmosféry"** se souborem formálních a neformálních pracovních praktik, zvyků, tradic, sociálních hodnot a specializovaných institucí, které umožňují danému průmyslu, aby se inovoval a efektivně fungoval.

Pokračovatelem této a dalších prací se v moderní ekonomické teorii stal Michael Porter, profesor Harvard Business School a uznávaný expert na konkurenceschopnost, svou publikací z roku 1990 nazvanou "Konkurenceschopnost národů".

V této práci definuje klastry jako " ... geografickou koncentraci vzájemně propojených podniků, specializovaných dodavatelů, poskytovatelů služeb, podniků v příbuzných oborech a přidružených institucí zvláště těch, které spolu soutěží ale také spolupracují".

3. CÍL a METODIKA

3.1 Cíl diplomové práce

Hlavním cílem diplomové práce bylo zanalyzovat současný stav malého a středního podnikání v Jihočeském kraji, zjistit možnosti dalšího rozvoje a inovací, a navrhnout vhodné programy podpory MSP v Jihočeském kraji. Z hlavních cílů vyplynuly následující dílčí cíle:

- charakteristika Jihočeského kraje, včetně SWOT analýzy;
- zhodnocení významu technologických center, jejich dosavadní poznatky a zkušenosti.

3.2 Použité metody

V diplomové práci jsem použila klasické statistické a komparativní metody, vedla rozhovory s pracovníky Jihočeské hospodářské komory, zařadila jsem i rozhovor s manažerem technologického centra, jehož jsem se ptala především na otázky týkající se osvěty mezi podnikateli, kompetencí a služeb technologických center, či na formy podpory MSP. Charakteristiku kraje jsem doplnila SWOT analýzou – díky této metodě jsem mohla posoudit slabé a silné stránky, příležitosti a ohrožení Jihočeského kraje.

3.3 Struktura diplomové práce – 5 hlavních částí:

Literární přehled definuje malé a střední podnikání, informuje o významu a funkci MSP v ekonomice, a stručně vymezuje legislativu a právo vztahující se ke vzniku sektoru MSP. Dále zde zmiňuji výhody a nevýhody MSP a bariéry rozvoje MSP v ČR.

Charakteristika Jihočeského kraje informuje o základních rysech a vlastnostech regionu, o aktuálním počtu obyvatel v jednotlivých městech, či vývoji počtu organizací a členů Jihočeské hospodářské komory. Navazuje obecná charakteristika kraje a aktuální stav MSP v Jihočeském kraji.

Podrobněji je zde uveden smysl hospodářských komor a jejich aktivity, dále se zmiňuji o několika institucích, které zajišťují podporu MSP.

Část „technologická centra“ definuje a rozděluje základní typy Vědecko-technických parků a obsahuje průřez informací o nově vzniklém Vědecko-technickém parku v ČB, včetně kritérií pro přijetí inovačních firem do VTP.

Část „inovační firmy“ se zabývá přímými i nepřímými zdroji financování, transferem technologií či inovačním systémem v ČR. Zmiňuji se též o Jihočeské agentuře inovačního podnikání (JAIP).

Závěr je určen porovnávání cílů a výsledků diplomové práce. V této části jsem uvedla celkové zhodnocení podmínek rozvoje MSP a nechybí zde ani možné návrhy a opatření.

3.4 Zdroje dat

Pro zpracování diplomové práce jsem potřebovala spoustu cenných informací, které jsem čerpala hlavně z následujících zdrojů:

- odborná literatura (viz. Přehled použité literatury);
- informační zdroje Jihočeské hospodářské komory, Ministerstva průmyslu a obchodu a Ministerstva pro místní rozvoj;

Konkrétnější a aktuálnější informace jsem čerpala z webových stránek uvedených institucí a příslušných právních předpisů. Dalším důležitým zdrojem informací pro mě bylo setkání se zástupci Jihočeské hospodářské komory a agentury JAIP.

4. ANALÝZA MSP V JIHOČESKÉM KRAJI

4.1 Charakteristika Jihočeského kraje

Jihočeský region zahrnuje území okresů České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice a Tábor. Z historie byl region vnímán především jako zemědělská oblast se známým rybníkářstvím a lesnictvím. Na začátku tohoto století se začala intenzivně rozvíjet průmyslová výroba, jejímž vlivem se region začal měnit v zemědělsko-průmyslovou oblast. Příhraniční charakter regionu, který byl do devadesátých let negativem, se změnil v současnosti v přednost, neboť lze využít potenciál blízkosti zemí EU a možnosti rozvoje přeshraniční spolupráce.

Kraj představuje geograficky uzavřený celek, jehož jádro tvoří jihočeská kotlina s Českobudějovickou a Třeboňskou pánví. Na jihozápadě je obklopena Šumavou, na severozápadě výběžky Brd, na severu Středočeskou žulovou vrchovinou, na východě Českomoravskou vrchovinou a na jihovýchodě Novohradskými horami. Kraj má rozlohu 10 056 km², což je 12,8 % rozlohy ČR. Převážná část území leží v nadmořské výšce 400 - 600 m. Nejvyšším místem je šumavský vrchol Plechý (1 378 m), místem s nejnižší nadmořskou výškou je hladina Orlické přehrady (330 m).

Území kraje náleží do povodí horní a střední Vltavy s přítoky Otavou, Lužnicí, Malší, Blanicí a mnohými dalšími. V minulosti zde bylo vybudováno více než 7 000 rybníků, jejichž celková výměra dnes představuje více než 30 tis. hektarů. Největšími z nich jsou rybníky Rožmberk s rozlohou 490 ha, Bezdrev se 450 ha a Horusický rybník se 415 ha, které jsou zároveň největšími rybníky v České republice. Kromě toho byla na území kraje vybudována velká vodní díla Lipno (největší vodní plocha v České republice 4 870 ha), Orlík s rozsáhlými rekreačními oblastmi a také Římov, který zásobuje pitnou vodou značnou část kraje. V posledních letech byla v souvislosti s výstavbou jaderné elektrárny Temelín vybudována vodní nádrž Hněvkovice.

Jihočeský kraj je krajem s nejmenší hustotou zalidnění z celé České republiky, zalidnění kraje je značně nerovnoměrné. V pěti největších městech žije více než třetina obyvatel. Největším městem jsou Č. Budějovice s téměř 100 tisíci obyvateli, které jsou přirozeným centrem kraje. Dále Tábor (36 tis. obyvatel), Písek (30 tis. obyvatel), Strakonice (24 tis.

obyvatel) a Jindřichův Hradec (23 tis. obyvatel). Celkem je v kraji v současné době 623 samosprávných obcí s téměř 2 000 osadami.

Kraj se stává významnou rekreační a turistickou oblastí. Cestovní ruch se stává novým podnikatelským odvětvím s největším nárůstem podílu na podnikatelských aktivitách v kraji.

Města a obce kraje navázala řadu partnerských vztahů s městy v sousedních zemích - v Rakousku a Německu. Tyto vztahy jsou dobrým základem pro rozvoj regionální spolupráce mezi Jihočeským krajem a sousedními zahraničními regiony.

Jihočeský kraj se sídlem v Českých Budějovicích je vymezen územím okresů České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice a Tábor.

Rozloha:	10 056 km ² , tj. 12,8 % rozlohy ČR
Nadmořská výška:	převážná část území 400 – 600 m
Nejvyšší místo:	šumavský vrchol Plechý (1378 m)
Nejnižší místo:	hladina Orlické přehrady (350 m)
Počet obcí:	623
Statut města:	má 52 obcí
Počet obyvatel:	kraj celkem 630 063
Hustota osídlení:	62 obyvatel na km ² – nejnižší v ČR

Tabulka 9: Počet obyvatel v jednotlivých městech (stav k 30.9.2006)

MĚSTO	POČET OBYVATEL
České Budějovice	95 071
Český Krumlov	13 752
Jindřichův Hradec	22 300
Písek	29 898
Prachatice	11 712
Strakonice	23 280
Tábor	35 769

Zdroj: www.kraj-jihocesky.cz

4.2 Přehled silných a slabých stránek, příležitostí a ohrožení

Tabulka 10: SWOT analýza JČK

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> geografická poloha kraje a jeho rozloha historický rozvoj ekologie a vysoká kvalita životního prostředí geografické i věkové rozvrstvení populace nižší náklady na podnikání v komparaci se sousedícími regiony rozvoj moderních disciplín v progresivních inovačních oborech (v oblasti automatizace výroby, ŽP, potravinářství, informačních technologií, medicínských oblastech a ve strojírenství) 	<ul style="list-style-type: none"> struktura a kapacita vysokého školství (vysoké zastoupení společenských věd) neodpovídá poptávce firemní sféry po lidských zdrojích hustota osídlení a klesající tendence počtu obyvatel absence monitorujícího a hodnotícího systému inovační kapacity kraje – <i>benchmarking</i> dopravní napojení JČK
PŘÍLEŽITOSTI a OHROŽENÍ	
<p>V zásadě všechny příležitosti se mohou v případě jejich nezachycení velmi rychle změnit na závažné hrozby pro celý kraj</p> <ul style="list-style-type: none"> zárodky rozvoje vysokého technického školství v regionu vyvolané potřebou podnikatelské sféry rozšíření EU příležitost participace kraje na fondech EU z pozice regionu členského a slabého (dle průměru HDP i po rozšíření) příležitost využití jedinečného přírodního prostředí pro rozvoj cestovního ruchu a lázeňství rozvoj inovační infrastruktury servisního charakteru a její rostoucí význam v souvislosti s připraveností regionu na aplikovanou politiku EU vedoucí k naplnění lisabonských cílů 	

Zdroj: www.rera.cz

4.3 Aktuální stav MSP v Jihočeském kraji

MSP představují důležitý segment národního hospodářství. Jejich význam pro ekonomiku dokumentují statistická data.

Tabulka 11: Počet podnikatelských subjektů dle počtu zaměstnanců zapsaných v RES v Jihočeském kraji

ROK	VELIKOST PODNIKU								
	0	1 – 5	6 – 9	10 – 19	20 – 24	25 – 49	50 – 99	100 – 199	200 – 249
2005	47 945	10 410	1 584	1 606	411	810	454	197	36
Změna % 2005/2004	55,2	92,8	94,7	99,3	98,3	99,4	100,9	106,5	109,1
2006	47 195	11 139	1 614	1 636	413	788	466	196	38
Změna % 2006/2005	98,4	107,0	101,9	101,9	100,5	97,3	102,6	99,5	105,6
2007	41 898	11 013	1 710	1 599	417	801	452	204	39
Změna % 2007/2006	88,8	98,9	105,9	97,7	101,0	101,6	97,0	104,1	102,6

Zdroj: Statistický bulletin ČSÚ

Z tabulky 11 je patrné, že v roce 2007 ubylo drobných podnikatelů bez zaměstnanců a to o 5 297 subjektů. Úbytek živnostníků není pouze v Jihočeském kraji, jedná se o celorepublikový úkaz. Většina podnikatelů ukončila nebo přerušila svojí živnost již v roce 2004 z důvodů zavedení minimálního základu daně, kterou mají platit, i když jsou ve ztrátě. Živnostníci si dále stěžují také na složitost zákonů, zvyšující se konkurenci nebo nemožnost obstát na trhu proti větším firmám. Dalším důvodem byla i jejich nepřipravenost na vstup do EU. Nepřipravenost drobných podnikatelů potvrzuje i výzkum, provedený v roce 2003 v Jihočeském regionu (JELÍNKOVÁ, 2004). Na základě rozhovoru s pracovníky JHK tato situace přetrvává dodnes.

Situace v roce 2007 byla obdobná. Počet drobných podnikatelů bez zaměstnanců se oproti roku 2006 snížil o 5 297 subjektů, tj. 11,2 %. Další významný úbytek podnikatelů s počtem zaměstnanců 10 – 19 je možné zdůvodnit i nedostatečnou připraveností na čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů, které mohou být efektivním nástrojem, vedoucím ke zvýšení jejich konkurenceschopnosti. U podnikatelů s počtem zaměstnanců 1 – 5

jsou důvodem snížení hlavně finanční problémy a v některých odvětvích i zvyšující se konkurence. Nepatrný úbytek podnikatelů zaznamenala i kategorie 50 – 99 zaměstnanců. U ostatních kategorií se počet podnikatelských subjektů zvýšil. K výraznému zvýšení došlo zvláště u kategorie s počtem zaměstnanců 6 – 9, nárůst o 126 subjektů.

Velkou pomocí pro podnikatele je v Jihočeském kraji Jihočeská hospodářská komora, která pro podnikatele připravila řadu zajímavých služeb a činností. Členství je dobrovolné a členové jsou zvýhodněni výraznými slevami na veškeré akce pořádané komorou. Problémem je zde sice stoupající, ale stále nízký počet jejich členů, jak uvádí tabulka 12.

**Tabulka 12: Vývoj počtu organizací a členů Jihočeské hospodářské komory
v Jihočeském kraji**

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Počet organizací celkem	117 416	122 996	128 073	135 717	141 375	142 796	144 260	146 325	148 679
Počet členů JHK celkem	-----	310	450	712	968	1 089	913	972	1066

Zdroj: JHK 2007

Šetření provedené v roce 2003 (BEDNÁŘOVÁ, 2003) ukázalo, že většina podnikatelů sice ví o existenci Jihočeské hospodářské komory, ale ne všichni zatím pociťují potřebu s ní spolupracovat. Rovněž předpokládají, že tato instituce slouží a je přínosná hlavně pro podnikatele s větším počtem zaměstnanců. V tomto případě je pravděpodobné, že úvahy vycházejí z nedostatečné informovanosti drobných podnikatelů o její činnosti. Od hospodářské komory očekávají podnikatelé pomoc hlavně v případě vzniklých problémů, dále pomoc při navazování kontaktů a poradenskou činnost.

V posledních letech dochází k rozvoji technologicky náročnějších výrob. Vlivem at' už konkurenčních tlaků, lepší finanční situace či vlivem působení zahraničních vlastníků některým firmám dochází ke zvyšování podílu prostředků na inovační aktivity, tedy i na výzkum a vývoj.

Z charakteristiky JČK je patrné, že nejde o průmyslový region. Velký význam zde má právě rozvoj MSP. Po vstupu ČR do EU zde působily instituce, které měly za úkol pomáhat MSP v přípravě na vstup do EU. Dnes je úkolem těchto institucí podporovat MSP v jejich rozvoji, inovačních aktivitách a zvýšení konkurenceschopnosti. Právě inovace jsou jedna z možností rozvoje firem a jejich prosazení se na národních i mezinárodních trzích.

Dalším významným nástrojem zvyšování konkurenceschopnosti a podpory inovací, přenosu informací a získávání nových poznatků je tvorba klastrů. Finanční otázku MSP pomáhají řešit programy podpory MSP.

5. MOŽNOSTI ROZVOJE MSP V JIHOČESKÉM KRAJI

5.1 Inovační aktivity

Inovační aktivity v Jihočeském kraji se nacházejí v oblasti automatizace výroby, v oblasti životního prostředí, potravinářství, energetiky, alternativních zdrojů energie a energetických úspor, v oblasti informačních technologií, v medicíně a biotechnologických oblastech a ve strojírenství. Ve firmách dochází k využívání nových technologií pro zefektivňování vnitřních procesů, pro oblast energetických úspor, omezení škod na životním prostředí atd. Firmy často uvádějí jako inovaci i zavedení ISO norem. V těchto případech se jedná o navržení a použití inovovaných výrobních procesů, díky nimž dochází k zproduktivnění výroby a snížení nákladů. V rámci terénního šetření provedeného Jihočeskou hospodářskou komorou u vybraných inovačních firem bylo zjištěno, že více než 90 % považuje úroveň zavádění inovací ze své pozice jako uspokojivou či velmi dobrou. Musí se však vycházet ze skutečnosti, že z celkového počtu firem v kraji tvoří podíl inovačních firem 30 %.

Mezi **nejzávažnější faktory**, které ovlivňují zavádění inovací v Jihočeském kraji patří:

- nedostatek kvalifikovaných pracovníků na trhu práce
- nedostatečné vlastní výzkumné kapacity
- nedostatečná kapacita pro administraci programů podpory inovací
- chybějící finanční prostředky
- u menších firem je to také přetížení řešením operativních existenčních problémů

Inovující firma by měla vykazovat **charakteristické vlastnosti**, které mohou být seskupeny do dvou hlavních kategorií:

- **strategické schopnosti** – dlouhodobý pohled, schopnost rozeznat a předvídat tržní trendy, ochota a způsobilost přijímání veškerých potřebných informací
- **organizační schopnosti** – smysl pro risk a schopnost jeho zvládnutí, interní spolupráce mezi jednotlivými provozními odděleními a externí spolupráce

s veřejným výzkumem, poradenstvím, zákazníky a dodavateli, zapojení firmy do procesu změny a investice do lidských zdrojů.

5.1.1 Přehled inovačních institucí

V JČK působí rovněž i **celostátně aktivní organizace** jako je:

✓ CzechInvest

Je výkonnou jednotkou Ministerstva průmyslu a obchodu a současně implementační agenturou pro Operační program Průmysl a podnikání. Je zatím nejaktivněji působícím subjektem na poli podpory inovačního podnikání, neboť poskytuje přímou finanční podporu jak pro jednotlivé investiční projekty v této oblasti, tak i firmám, které se zaměřují na zakládání technologických center.

✓ Úřady práce

Jsou potenciálními poskytovateli pracovní síly a pro rok 2005 i zdrojem financování pro rozvoj lidských zdrojů. Jsou implementační jednotkou pro Operační program Rozvoj lidských zdrojů, jehož garantem je Ministerstvo práce a sociálních věcí.

✓ Akademie věd ČR

Ústavy Akademie věd působí jako poskytovatelé výstupů základního i aplikovaného výzkumu

Nejvýznamnější **instituce**, které podporují inovační aktivity v **JČK**:

✓ Jihočeská univerzita

Je společně s Jindřichohradeckou fakultou pražské VŠE základními články inovační infrastruktury v kraji, neboť tyto ústavy poskytují kvalifikovanou pracovní sílu v podobě absolventů jednotlivých studijních oborů a současně přispívají k výzkumné a vědecké činnosti v těsné spolupráci s ústavu Akademie věd ČR.

✓ Jihočeská hospodářská komora

Iniciovala proces podpory inovačního podnikání v Jihočeském kraji a v rámci Akčního plánu programu územního obvodu Jihočeského kraje vypracovala strategický dokument „Rámec

regionální inovační strategie JK“, který analyzuje všechny aspekty podpory, spolupráce a koordinace v této problematice.

✓ **Regionální rozvojová agentura (RERA a.s.)**

Má široké spektrum činností, do kterého se především během roku 2004 začlenila i činnost v oblasti inovací a inovačního podnikání. Zaměřuje se z větší části na zpracování inovačních projektů, respektive projektů zaměřených na získání financí pro inovační aktivity. V polovině roku 2004 se také stala oficiálním zástupcem Agentury pro inovační podnikání.

5.1.2 Charakteristika významných inovačních institucí

✓ **Hospodářská komora České republiky (HK ČR)**

První právní úprava ČR o komorách pochází z roku 1920, kdy činnost komor (hospodářských a živnostenských) byla převážně informační. V meziválečném období působily hospodářské a živnostenské komory v následujících městech: Praha, České Budějovice, Plzeň, Cheb, Liberec, Hradec Králové, Brno, Olomouc a Opava. Zásadní zvrát v působení těchto komor nastal v roce 1948. Došlo ke zrušení výše jmenovaných komor a jejich působnost převážně v oblasti zahraničního obchodu přešla na spolek Československá obchodní a průmyslová komora (ČSOPK). V následujících letech prodělala tato komora řadu změn. Jedna z nejvýraznějších změn nastala v roce 1992 rozdělením ČSFR na dvě republiky, čímž došlo i k rozdělení ČSOPK, současně došlo i ke vzniku Hospodářské komory České republiky (HK ČR). Na základě právní úpravy z roku 1994 došlo ke sloučení ČSOPK a HK ČR pod název Hospodářská komora ČR. Od 1.1.1995 se tak Hospodářská komora stala právním zástupcem ČSOPK.

„Úkolem hospodářské komory je dosažení konsensu všech podnikatelů vůči ostatním subjektům, zejména vůči státním orgánům, odborům, jiným organizacím a vůči zahraničí.“
(KONEČNÁ, 1993)

Zákon č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře ČR

Hospodářská komora ČR je zřízena k podpoře podnikatelských aktivit mimo zemědělství, potravinářství a lesnictví, k prosazování a ochraně zájmů a zajišťování potřeb svých členů.

Komory jsou sdruženími podnikatelů (právnických i fyzických osob) přijatých za jejich členy. Jsou právníckými osobami a zapisují se do obchodního rejstříku. Sídlem hospodářské komory je hlavní město Praha. Komory tvoří okresní komory, v hlavním městě Praze obvodní komory a začleněná živnostenská společenstva.

Členy hospodářské komory mohou být právnícké a fyzické osoby, které mají sídlo nebo bydliště na území ČR, provozují podnikatelskou činnost s výjimkou činnosti v zemědělství, potravinářství a lesnictví a nejsou profesně organizovány podle jiného zákona.

Při Hospodářské komoře ČR působí jako stálý rozhodčí soud Rozhodčí soud při Hospodářské komoře ČR.

Služby HK dle zákona č. 301/1992 Sb.

Komory v rámci své působnosti zejména:

- poskytují svým členům poradenské a konzultační služby v otázkách spojených s podnikatelskou činností,
- vydávají vyjádření podle zvláštních předpisů a odborná stanoviska,
- organizují vzdělávací činnost a spolupracují s orgány státní správy v zajišťování informačního servisu, profesního vzdělávání a forem rekvalifikace a při řešení problémů zaměstnanosti,
- na základě předchozího souhlasu členů zabezpečují propagaci a šíření informací o jejich podnikatelské činnosti,
- dbají, aby členové komor vykonávali podnikatelskou činnost odborně a v souladu s obecně závaznými právními předpisy,
- navazují a rozvíjejí styky s komorami a odbornými institucemi v zahraničí a uzavírají s nimi dohody, šíří znalosti o ekonomických podmínkách a právních předpisech týkajících se obchodních vztahů se zahraničím a v souvislosti s tím vydávají a rozšiřují informativní a odborné publikace,
- vystavují osvědčení o skutečnostech důležitých v právních vztazích, které vznikají v mezinárodním obchodě, tato osvědčení mají povahu veřejných listin,
- zřizují a spravují zařízení a instituce na podporu rozvoje podnikání a vzdělanosti,
- spolupracují s podnikatelskými svazy a sdruženími na základě dohod uzavřených v souladu se statutem komor,

- zřizují stálé smírčí komise k předcházení obchodním sporům mezi svými členy,
- vykonávají vlastní hospodářskou činnost na podporu řádného plnění svých úkolů a v souladu se svým posláním,
- ve své působnosti se podílejí na odborné přípravě k výkonu povolání a podporují školská zařízení zřízená k tomuto účelu,
- vedou evidenci členů komor.

✓ **Agentura CzechInvest**

Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest má právo hospodařit s majetkem státu pod záštitou Ministerstva průmyslu a obchodu.

Plní úkoly v oblasti podpory tím, že:

- poskytuje podporu malým a středním podnikatelům podle zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání,
- poskytuje podporu podnikatelům na základě programů schválených vládou podle zvláštního zákona,
- plní funkci určené organizace při poskytování investičních pobídek podle zvláštního zákona,
- plní další úkoly v oblasti podpory podnikání,
- poskytuje podporu podnikatelům z finančních prostředků EU,
- vytváří databázi českých subdodavatelů.

✓ **Agentura CzechTrade**

Česká agentura na podporu obchodu CzechTrade je příspěvkovou organizací Ministerstva průmyslu a obchodu ČR pověřenou realizací programů proexportní politiky vlády a schválené Parlamentem ČR.

Posláním CzechTrade je podporovat vývoz a zvýšení konkurenceschopnosti českých firem a podnikatelů v zahraničí.

Hlavní činností, která je zaměřena na zvýšení exportní schopnosti českých firem, jsou přímé služby zahraničních kanceláří. České podniky mají možnost využívat služeb 24 zahraničních kanceláří CzechTrade.

Nabídka služeb zahraničních kanceláří

- poskytnutí pomoci českým firmám při vyhledávání obchodních kontaktů,
- ověření bonity zahraniční firmy,
- zpracování průzkumu trhu,
- prověření zájmu o nabízený výrobek,
- zajištění prezentace nabídky zákazníkům v zahraničí,
- zjištění technické překážky vstupu na trh,
- organizace úvodního obchodního jednání v zahraničí,
- program exportního vzdělávání a bezplatného poradenství,
- program exportních pobídek pro MSP – „Marketing“,
- podpora exportu zemědělských a potravinářských komodit.

✓ **Regionální poradenská a informační centra (RPIC),**

✓ **Podnikatelská inovační centra (BIC)**

Po vzoru zemí Evropské unie byla od roku 1992 zakládána v České republice regionální poradenská a informační centra. Jedná se o poradenské firmy, jejichž výběr byl proveden na základě doporučení regionálních orgánů (okresní úřady, městské úřady, úřady práce apod.), a které se prokázaly jako věrohodné pro poskytování poradenských a informačních služeb pro MSP v regionech. V České republice působí 35 RPIC a 5 BIC. Činnost BIC je zaměřena na podnikatelské, technické a technologické poradenství. Pro začínající inovační formy je poskytován pronájem výrobních prostorů a další servis. BIC mají vazbu na vysoké školy nebo na velké průmyslové podniky. Poradenské a informační služby pro MSP a nájem prostorů v BIC jsou dotovány jak ze státního rozpočtu, tak z programu Phare. RPIC a BIC poskytují služby zpravidla za snížené sazby. Síť regionálních poradenských a informačních center a podnikatelských a inovačních center v Příloze 4.

Služby RPIC

- pro MSP cenově zvýhodněné úvodní konzultace a služby podnikatelského poradenství,
- pomoc při vytváření podnikatelských plánů a realizačních projektů,
- zprostředkování bankovních úvěrů,
- vytváření nových pracovních míst,
- poskytují informace o dalších možných programových podporách a podporách regionu,
- organizují vzdělávací semináře pro podnikatele apod.

Služby BIC

- základní poradenské služby,
- podpora inovačního podnikání,
- transfer technologií ze zahraničí,
- realizace výsledků výzkumu a vývoje s využitím možností Evropské sítě podnikatelských a inovačních center EBN, která metodicky řídí a monitoruje jejich činnost,
- specifickou činností je podpora firem umístěných v tzv. podnikatelských inkubátorech.

5.2 Klastry

Dalším významným nástrojem rozvoje MSP a zvyšování jejich konkurenceschopnosti jsou klastry.

5.2.1 Předpoklady vzniku klastrů v Jihočeském regionu

Úspěšné klastry jsou dobře zesíťované a provázené, v jejich čele stojí řídicí jednotka klastru, tvořená z výkonných manažerů s kvalitní odbornou výbavou a personálním nasazením. Řídicí pracoviště klastru je financováno po dobu tří let z veřejných prostředků obvykle prostřednictvím vhodné spolupracující instituce (hospodářská komora, agentury atd.). Za tuto dobu si členové klastru již plně uvědomují výhody tohoto řízeného seskupení, mají zájem na jeho dalším působení a klastr se stává samofinancovatelným. Pomocí pro firmy, které mají zájem o tuto spolupráci je i program Spolupráce z Operačního programu Podnikání a inovace (dříve Klastry – Operační program Průmysl a podnikání).

Účast v klastru dovoluje firmám:

- soustředit se na vlastní klíčové schopnosti firmy – jedná se o velmi podrobnou dělbu práce, která dovoluje dosáhnout vysokého stupně specializace;
- zajistit snadný přístup ke zdrojům (know-how, technologie, finance, kvalifikovaní pracovníci) u jiných firem a organizací;

- zajistit snadný přístup na trhy – firmy jsou propojeny odběratelsko-dodavatelskými vazbami, což umožňuje umístit meziprodukty i výrobky v rámci i mimo vlastní klastr.

Ke zjišťování vhodnosti firem pro účast v klastru je možné jako klíčový faktor využít zaměstnanost.

5.2.2 Jádru klastru

Výkonné klastry obsahují čtyři základní elementy, které mají mezi sebou úzké vazby.

Jedná se o následující prvky:

- **Jádru klastru** – je tvořeno vysoce specializovanými firmami za stejného odvětví. Ty jsou si geograficky blízké a centralizují kolem sebe ostatní členy klastru. Geografická blízkost zajišťuje také intenzivní interakci, jakými jsou těsné vazby mezi dodavatelem a zákazníkem, formální a neformální sítě, aliance a mezi firmami jádra. Jádro také způsobuje a podněcuje vznik nových firem. Kultura jádra klastru je založena jak na silné rivalitě, tak na spolupráci a vzájemné důvěře.
- **Podporující firmy** – jsou specialisty ve svém oboru a mají těsné vazby na jádru klastru. Mohou to být banky účetní, právníci designéři, dopravci, výrobci komponentů, dodavatelé surovin, pěstitelé, dodavatelé zařízení a služeb. I zde funguje zdravá rivalita a současně spolupráce mezi podporujícími firmami.
- **Měkká infrastruktura** – tyto organizace, z nichž jsou mnohé veřejně financované, jsou specializované a vázané na odvětví. Měkká infrastruktura podporuje důvěru, interakci a rychlý přenos informací do jádra klastru. Partnerství státního a soukromého sektoru je běžnou záležitostí, úzké vazby jsou podporovány společnou vizí. Patří sem např. školy, univerzity, místní obchodní a profesní asociace, agentury pro ekonomický rozvoj a další.
- **Technická (fyzická) infrastruktura** – sem patří specializovaná zařízení integrovaná do klastru, jako jsou silniční komunikace, přístavy, komunikační spojení. Kvalita této infrastruktury musí dosahovat minimálně stejné kvality jako u konkurenčních klastrů, ať již místních či vzdálenějších.

5.2.3 CEVTECH

V současné době v Jihočeském regionu funguje **CEVTECH** – klastr vodárenských technologií. Tento klastr je výsledkem společné snahy dodávat všem svým zákazníkům podstatně komplexnější a pružnější služby, aktuální informace o nejlepších potenciálních řešeních spolu s doporučeními jak lze daná řešení podpořit z různých finančních podpůrných zdrojů.

Služby CEVTECH zahrnují:

- detailní průzkum stávající situace
- návrh optimálního řešení
- projekční práce
- pomoc při získávání stavebního povolení
- podporu při získávání finančních zdrojů na realizaci daného řešení
- vlastní realizace
- testování nestandardních řešení dle přání zákazníka
- vyhledávání nejprogresivnějších technických řešení, jejich ověřování a přizpůsobení definovaným potřebám zákazníka

Vše se týká oblasti čištění pitných i odpadních vod nejrůznějšího původu a povahy.

5.2.4 EKOGEN

Dalším klastrem v Jihočeském kraji je **EKOGEN** – klastr zabývající se zpracováním jemných anorganických odpadních materiálů ve stavebnictví. Jeho hlavním cílem je vytvoření pilotní platformy pro rozvoj zpracování a aplikací jemných anorganických odpadních materiálů ve stavebnictví v České republice. Podpora malého a středního podnikání v oblasti zpracování a využívání jemných anorganických odpadních materiálů a iniciace aktivit vedoucích k získání konkurenční výhody Jihočeského kraje v této oblasti prostřednictvím specifického uskupení relevantních subjektů (klastru) - odvětvového seskupení společností na regionální úrovni.

Služby EKOGEN zahrnují:

- Poradenství při uplatňování jemných anorganických odpadních materiálů v technologiích výroby stavebních materiálů a hmot.
- Poradenství v oblasti lehkých betonových směsí.
- Poradenství v právní problematice ČR.

- Činnost podnikatelských, finančních, organizačních a ekonomických poradců.
- Projektový management v rámci grantových programů, strukturálních fondů EU a Norských fondů.
- Zajištění nákladní vnitrostátní i mezinárodní dopravy.
- Zajištění distribuce stavebních prvků značky ACO v oblastech:
 - odvodnění zpevněných ploch
 - odvodňovací systémy z nerezové oceli
 - odlučovače ropných látek a tuků
 - plastová okna

5.3 Programy podpory MSP v Jihočeském kraji

Regionální operační program NUTS II Jihozápad je určen pro region soudržnosti Jihozápad sestávající z Jihočeského a Plzeňského kraje. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově, především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury.

Operační programy jsou nyní posuzovány Evropskou komisí. **Následující příklady** podporovaných projektů je proto nutné brát jako **nezávazné**, protože **operační programy** ještě **mohou doznat** na základě připomínek Evropské komise **změn**.

✓ **Dostupnost center**

Na prioritní osu 1 je z fondů EU vyčleněno 275,7 mil. €, tj. 44,5 % ROP JZ

Např. výstavba, rekonstrukce a modernizace silnic II. a III. třídy, odstraňování bodových závad na silnicích II. a III. třídy a místních komunikacích - křižovatky, přejezdy, mosty, příprava koncepcí, programů a projektů na rozvoj dopravní obslužnosti, výstavba a modernizace parkovišť pro přestup na veřejnou dopravu, podpora pořízení vozidel veřejné dopravy, podpora přeměny autobusů na ekologický pohon, dopravní terminály, železniční

stanice, zastávky, informační systémy, výstavba, rekonstrukce a modernizace infrastruktury veřejných regionálních letišť apod.

✓ **Stabilizace a rozvoj měst a obcí**

Na prioritní osu 2 je z fondů EU vyčleněno 201,4 mil. €, tj. 32,5 % ROP JZ

Např. příprava rozvojových území pro podnikání a služby, revitalizace centra města, památkových zón, zanedbaných areálů a ploch, výstavba a rekonstrukce místních komunikací, výstavba, rekonstrukce a vybavení objektů občanské vybavenosti, objektů pro kulturní a komunitní život, výstavba, rekonstrukce a modernizace objektů sociální a vzdělávacích infrastruktury, objektů zařízení předškolní a mimoškolní péče o děti, rekonstrukce, modernizace a vybavení zdravotnických zařízení, využití moderních léčebných technologií, výstavba, rekonstrukce, modernizace a vybavení zařízení péče o seniory apod.

✓ **Rozvoj cestovního ruchu**

Na prioritní osu 3 je z fondů EU vyčleněno 123,9 mil. €, tj. 20,0 % ROP JZ

Např. výstavba a rekonstrukce turistických cest (pěší stezky, cyklostezky, hipostezky, vodní cesty, přístavy či přístaviště) včetně doprovodné infrastruktury a značení, infrastruktura sportovně-rekreační a kulturní vybavenosti, rekonstrukce, modernizace a rozvoj ubytovacích kapacit, oprava a rekonstrukce památek včetně aktivit pro nové využití v oblasti cestovního ruchu a kultury, zavádění ICT v oblasti řízení a propagace cestovního ruchu, budování doprovodných informačních systémů, příprava a realizace cílených marketingových kampaní apod.

✓ **Technická pomoc**

Na prioritní osu 4 je z fondů EU vyčleněno 18,6 mil. €, tj. 3,0 % ROP JZ

Financování aktivit spojených s řízením programu, např. platy pracovníků zapojených do řízení ROP JZ, výběr projektů, monitoring projektů a programu, zpracování studií a analýz, propagace programu, poskytování informací, poskytování asistence a metodické pomoci potenciálním předkladatelům projektů, příprava a realizace projektů vzdělávacích programů apod.

6. TECHNOLOGICKÁ CENTRA

Jako pomocník pro rozvoj podniků slouží také technologická centra.

Vědeckotechnické parky

6.1 Základní typy Vědeckotechnických parků

Termín Vědeckotechnické parky (dále VTP) je v podmínkách České republiky používán od roku 1990 souhrnně pro všechny druhy parků (center). VTP se profilují především od tří hlavních typů:

- vědecký park (centrum)
- technologický park (centrum)
- podnikatelské a inovační centrum (mezi nimi členové sítě European Business and Innovative Centre Network – BIC)

6.1.1 Vědecké parky

Vědecké parky působí v praxi pod různými názvy v závislosti na rozsahu svého předmětu činnosti. Jsou to například: vědeckotechnické parky, vědeckovýzkumné parky, vědeckotechnologické parky a vědeckovýrobní parky. Vědecké parky představují komplex vědeckovýzkumných, projekčních, konstrukčních, výrobních a ostatních organizací, které se podílejí na inovačním podnikání, umístěných zpravidla v blízkosti vysokých škol a pracovišť Akademie věd ČR.

6.1.2 Technologické parky

Působí v praxi zejména v těchto formách: technologická centra, technologické parky, techno-centra, techno-parky, technopolis a podobně. Nejběžnějšími typy jsou technologická centra a technologické parky, které v praxi působí propojeně, respektive v jednom areálu. Jejich hlavním posláním je zejména podpora technologického transferu a rozvoje high-tech (špičkové technologie, především v oblastech mikroelektroniky, komunikační techniky, biotechnologie, ekotechnologie, nových materiálů a podobně).

6.1.3 Podnikatelská a inovační centra

V případě, že plní rovněž podmínky charty European Business and Innovative Centre Network, hovoříme o Business and Innovative Centre – BIC. Jejich hlavním posláním je podporovat začínající podnikatele při tvorbě inovačního projektu, startu firmy a samotném podnikání, pomáhat při tvorbě inovačních příležitostí, podporovat kooperaci mezi inovačními firmami, zprostředkovat firmám přístup na mezinárodní trhy, kontakty s firmami v tuzemsku i zahraničí, zabezpečení propagace, účast na výstavách a podobně.

Organizují odborné semináře, kurzy, setkání firem, nabídky a poptávky technologií. Vzhledem k tomu, že inkubační funkce je jednou ze dvou základních funkcí VTP, neoznačujeme v ČR obecně tato zařízení jako inkubátory. Druhou základní funkcí VTP je funkce inovační. Proto nepoužívání ani obecné označení inovační centrum. Používáme nadřazený pojem vědeckotechnický park.

Zakladateli VTP jsou státní a regionální orgány, univerzity, výzkumné a vývojové organizace, Akademie věd ČR, průmyslové podniky, hospodářské komory, finanční instituce, soukromé firmy, sdružení a svazy.

Vědeckotechnické parky vznikly a další jsou připravovány v prostředí vědeckovýzkumných pracovišť a v prostředí vysokých škol, vznikají z iniciativy výrobních, obchodních a dalších a dalších podnikatelských subjektů, v pohraničních oblastech, z iniciativy soukromých osob. Stávají se součástí regionálních rozvojových plánů a připravovaných strukturálních fondů (www.svtp.cz).

6.2 Jihočeský vědeckotechnický park České Budějovice (JVTP)

Jihočeský vědeckotechnický park České Budějovice je specializované a organizované prostředí (organizační uspořádání) pro zabezpečení transferu technologií, jehož podstatou je spolupráce veřejných výzkumných a vývojových kapacit a komerčních subjektů na dílčích podnikatelských technologicky orientovaných projektech a záměrech, jejichž základním cílem je aplikace technologie a dosažení zisku.

JVTP má za cíl podporovat ekonomický rozvoj regionu a jeho konkurenceschopnost prostřednictvím:

- Vybudování moderní funkčně diverzifikované infrastruktury, přístrojového zařízení a služeb, které v konečném důsledku tvoří podnikatelské prostředí pro technologicky orientované záměry.
- Podpory nových podnikatelských záměrů a projektů založených na inovativních řešeních.
- Stimulace spolupráce vzdělávacích a vědecko-výzkumných institucí a inovativních, technologicky orientovaných firem.
- Posilování kultury podnikavosti na rozhraní činností akademické a komerční sféry.
- Generování nových pracovních příležitostí především pro kvalifikované profese s vazbou na uplatnění absolventů regionálního vysokého školství.

Dne 24. dubna 2008 byl na Jihočeské univerzitě podepsán Statut Jihočeského vědeckotechnického parku České Budějovice (JVTP) jako zastřešující dokument vymezující základní pravidla funkčnosti JVTP ve vazbě na I. etapu i následnou II. rozvojovou etapu. Podmínky spolupráce budou dále vymezeny dodatečnými konkrétními smlouvami v souladu se Statutem JVTP (www.jvtp.kraj-jihocesky.cz).

6.2.1 Základní informace o JVTP

JVTP nemá právní subjektivitu ani vlastní statutární orgán. Organizační uspořádání JVTP je tvořeno vztahy účastníků tj. vlastníků a správců. V první etapě se jedná o JU jako vlastníka a JAIP jako správce JVTP.

Hlavním cílem JVTP je systematicky a efektivně podporovat sociální, technologické, ekonomické a institucionální základy systému inovačního procesu pro jednotlivé inovativní a technologicky orientované záměry a projekty v rámci oblasti Jihočeského kraje, lokalizované v aglomeraci Českých Budějovic.

Dílčí cíle JVTP jsou zejména následující:

- Zabezpečit stabilitu a dlouhodobou účelovost JVTP formou vhodného organizačního uspořádání a nastavení podmínek finanční udržitelnosti JVTP.
- Zabezpečit prahovou velikost JVTP, vhodnou účelovost prostor, jednotlivých funkčních částí a rozvojové plochy VTP.
- Zabezpečit technické, administrativní, podnikatelské a speciální služby pro klienty v rámci prostor JVTP (in-wall) a mimo prostory JVTP (out-wall).
- Zabezpečit PR JVTP, jeho marketingovou pozici vč. zapojení JVTP do národních, evropských, resp. světových sítí.
- Plnit edukační a osvětovou funkci v rámci regionu.
- Podporovat tvorbu nových a růst již existujících inovativních a technologicky orientovaných firem.
- Stimulovat spolupráci VaV institucí a inovativních a technologicky orientovaných firem, vedoucí k podpoře aplikované složky výzkumu ve veřejných VaV institucích, např. ve formě společných projektů, efektivního využití speciálního přístrojového vybavení na veřejných pracovištích apod.
- Napomáhat komercializaci výsledků VaV s důrazem na užití výsledků akademických institucí v ČR.
- Vytvořit vnitřní síť spolupracujících subjektů při zabezpečování služeb JVTP.
- Vytvořit nová kvalifikovaná pracovní místa s důrazem na uplatnitelnost absolventů akademických institucí v ČR.
- Přilákat investory s cílem jejich lokalizace v rámci rozvojových ploch JVTP a se snahou o jejich ukotvení na lidské zdroje, znalosti, resp. domácí VaV aktivity a firmy.
- Otevřít prostor pro další zájemce z řad vlastníků ochotných využívat svůj majetek k aplikaci vědeckých a výzkumných poznatků v praxi a k rozvíjení inovačního podnikání.

V rámci naplnění účelu zřízení JVTP jsou stanoveny i **doplňkové cíle JVTP**:

- Působit jako katalyzátor změn a restrukturalizace ekonomické základny regionu směrem ke znalostně založené hospodářské činnosti s vysokou přidanou hodnotou.
- Vytvářet synergické efekty s vazbou na ustanovení pokročilých forem prostorové spolupráce, zejména potom klastrů a technologických platforem.

- Zvýšit atraktivnost akademického a univerzitního kampusu, aglomerace ČB i regionu.
- Přispět ke kultuře podnikavosti, finanční odpovědnosti a přijímání podnikatelského rizika především u studentů a absolventů vzdělávacích institucí.

JVTP je organizované prostředí rozvojové infrastruktury, které je v první etapě lokalizováno přímo v akademickém kampusu JU, a je orientováno na aktivity podporující vznik a růst firem, průmyslový výzkum a vývoj, komercializaci jeho výsledků, a technologicky orientované klienty/subjekty především s vazbou na JU a Biologické centrum AV ČR. JVTP a jeho organizační uspořádání tvoří zastřešující prostředí pro podnikatelský inkubátor (PI, TBI), který plní funkci inkubační, podnikatelské inovační centrum (PIC, BIC), které plní roli inovační, a centrum pro transfer technologií (CTT), které plní roli transferovou a servisní.

6.2.2 Podnikatelský (technologický) inkubátor (PI, TBI)

Je soubor vymezených pronajímatelných prostor, zařízení a služeb v rámci JVTP pro začínající inovativní a technologicky orientované malé a střední firmy, které požívají za předem stanovených podmínek zvýhodněného nájemného a služeb poskytovaných provozovatelem inkubátoru, a které jsou schopny uplatnit svůj inovativní produkt v rozumném časovém horizontu na trhu. Podnikatelský inkubátor může být integrální součástí PIC (BIC), nebo je provozován jako samostatná součást JVTP.

6.2.3 Podnikatelské inovační centrum (PIC, BIC)

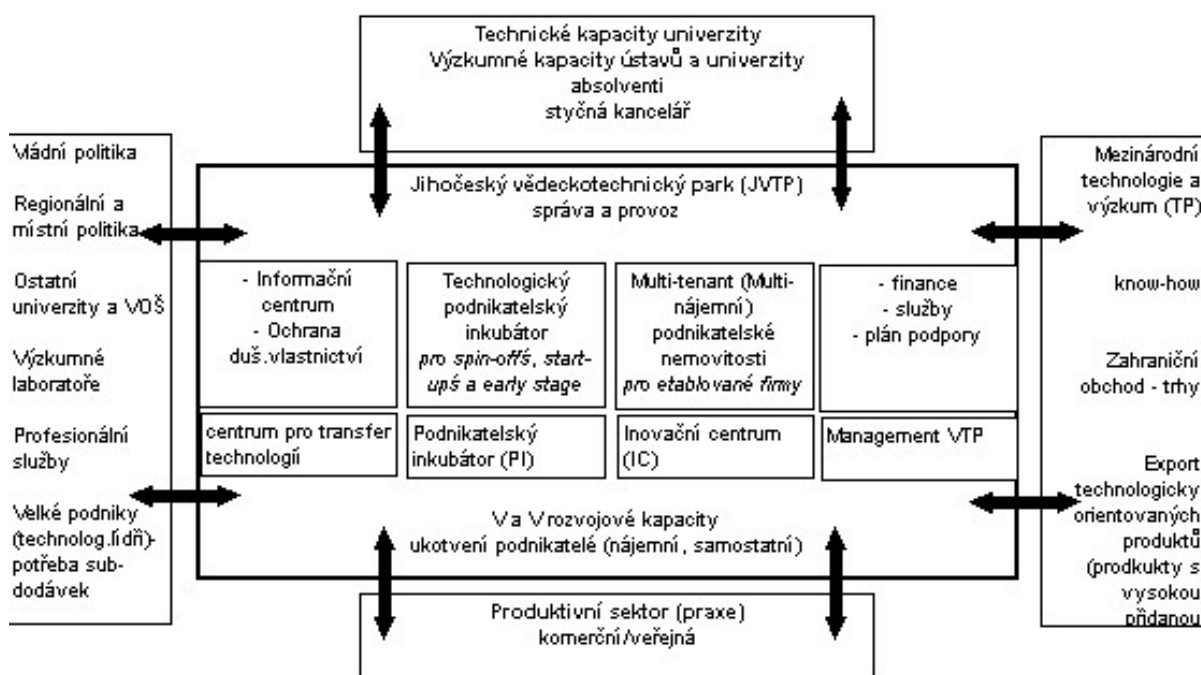
Je soubor vymezených pronajímatelných prostor, zařízení a služeb v rámci JVTP, zajišťující komplexní služby převážně malým a středním inovativním a technologicky orientovaným firmám, integrující podnikatelské a územní subjekty a přispívající k rozvoji inovačního podnikání při využití partnerství s místními a regionálními organizacemi. Součástí PIC/BIC může být Podnikatelský inkubátor (PI, TBI), nebo je provozován jako samostatná součást JVTP.

6.2.4 Lokalizace JVTP

Kapacity JVTP jsou umístěny ve dvou lokalitách. Lokalita A, kde je realizována I. etapa a kde je také připravována rozvojová etapa II. A je přímou součástí univerzitního a akademického kampusu v Českých Budějovicích.

Lokalita B byla vybrána na základě vyhledávací studie pro potřebné poloprovozní a experimentální provozní kapacity JVTP. Výsledkem studie bylo vymezení širšího zájmového území pro realizaci rozvojové etapy II. B v katastru obce Hůry s vazbou na připravovanou průmyslově-logisticko-obchodní zónu.

Schéma 1: Jihočeský vědecko-technický park (JVTP)

Zdroj: www.kraj-jihocesky.cz

6.3 Kritéria pro přijetí inovačních firem do VTP

Zájemcům o usídlení své firmy ve VTP a o získání výhod, jež plynou ze soustředění inovačních firem v jednom areálu spolu s možností využít služby nezbytné pro stávající podnikatele, jsou zpravidla zapotřebí disponibilní prostory. Proto se ve většině VTP zájemci podrobují určitému výběrovému či konkurznímu řízení.

Při rozhodování o přijetí firmy do areálu VTP se berou v úvahu nejrůznější fakta. Důkladně propracovanou metodiku mají mnohé VTP. Přitom vychází z těchto údajů:

- **popis inovovaného výrobku či technologie**, jejichž vývoj firma připravuje pro inovační trh a jejich porovnání se známým stavem technicky (popis projektu, skici, funkce, principy);
- **předpokládaná konkurenční schopnost na trhu** (přednosti nového výrobku, technologie či služby, komu je produkt určen, komu bude konkurovat v národním i mezinárodním měřítku, s jakým obratem se počítá v prvních dvou letech);
- **předpokládaná kalkulace nového produktu** (služby), tj. zejména jaké budou náklady na materiál, mzdy, subdodávky a kooperace, režii, jaký se předpokládá zisk a rizikový podíl, jaká bude prodejní cena při zahájení prvního roku podnikání;
- **marketingová a odbytová koncepce** (jak se bude pronikat na trh, jak se osloví potenciální zákazníci, jaké se zvolí odbytové cesty, jak se počítá s regionálním, celostátním či mezinárodním trhem);
- **patentová situace** (předpokládá-li se ochrana výrobku či technologie patenty či průmyslové vzory);
- **posudek experta** (případně expertů) zejména k technicko-ekonomické úrovni inovovaného výrobku či technologie;
- **podnikatelské koncepce firmy** (zejména plán obrátu, nákladů a finanční plán podnikání pro první dva projektované roky); dále tato koncepce obsahuje předpoklady výdajů a příjmů (včetně podílu potřebných investičních nákladů), výpočet potřeby kapitálu a rozvahu o financování vlastními kapitálovými zdroji, zdroji cizího kapitálu a dalšími podpůrnými prostředky;
- **plán platební schopnosti** během prvního roku podnikání a do dosažení komerční zralosti produktu;

- **časový plán a plán potřeby pracovníků** nezbytných pro realizaci inovačního projektu;
- **předpokládané výdaje na konzultace**, vztahující se k projektu a na zakázky třetím osobám;
- **plán investic** (vybavení kanceláře, laboratoře, nákup přístrojů, nástrojů, atd.);
- **stručný životopis a průkazu kvalifikace** (vysvědčení, diplomy, reference o firmě aj.) (ŠVEJDA A KOL., 2002).

6.4 Rozhovor – Technologické centrum

Vzhledem k tomu, že Jihočeské technologické centrum je teprve ve fázi náběhových příprav, požádala jsem o spolupráci jiný technologický park v Jižních Čechách, který u nás působí již delší dobu, a to „TP Greentech v Nových Hradech“ – otázky zodpověděl manažer tohoto technolog. parku.

1) Jaké firmy nejvíce využívají služeb TP Greentech?

- a) do 50 zaměstnanců
- b) do 250 zam-ců

⇒ Nejvíce jsou služby při Centru biologických technologií v N. Hradech využívány firmami do 50 zaměstnanců.

2) Jaká myslíte, že je osvěta mezi podnikateli? (vědí o této možnosti podpory?)

⇒ Ano, je poměrně známa tato podpora, jen mnoho MSP nevyužívá této možnosti, z důvodu měkkých peněz, které jsou pro ně jako podpora méně vhodné. Dalším faktorem, který odrazuje, je administrativní projektů atd.

3) Jaké služby TP Greentech jsou využívány nejčastěji + jaké formy podpory poskytujete?

⇒ Ke službám poskytovaným v CBT patří služby zvýhodněného pronájmu po inkubační dobu projektu a široká nabídka podpůrných služeb, jejichž cílem je zvýšení šancí podnikatelů a dosažení úspěchu komercializace. Mezi tyto služby patří poradenství a asistence při vypracování projektového záměru inovačního nebo vývojového projektu, poradenství a asistence při hledání vhodných finančních zdrojů inovačního nebo vývojového projektu, podpora řízení projektu, vzdělávání zaměřené na podnikání v oblasti vývoje a inovací, ochrana duševního vlastnictví - poradenství a spolufinancování atd. Tyto služby pomáhají firmám umístěným v inkubátoru k rozjezdu inovačních myšlenek a s realizací nápadů v prostředí, které přispívá k vytváření pracovních míst a uplatnění inovačního produktu na trhu. Díky akademicko-univerzitnímu napojení a možnosti uplatnění absolventů se zvětšuje šance úspěšnosti projektů. Tím se pomáhá rozvoji regionu, konkurenceschopnosti podnikatelů a ve svém důsledku i rozvoji a konkurenceschopnosti ČR.

4) Kolik TC existuje v ČR?

⇒ Celkem je u nás VTP 39.

Akreditovaných parků: 18

Další provozované: 12

Připravované parky: 9

5) Kde všude jsou pobočky TC? Všechny mají podobné zaměření?

⇒ VTP jsou rozmístěny po celé ČR. Mají všechny podobné zaměření, jen málo VTP je odlišných tím, že jsou úzce zaměřených na jednotlivé obory (biotechnologie, nanotechnologie atd.).

7. INOVAČNÍ FIRMY

7.1 Definice inovace

Pojem inovace vznikl z latinského slova *innovare* – obnovovat. Z významu slova je zřejmé, že jde o novinku, novost či obnovu v lidské činnosti i myšlení, především pak ve výrobě. Možností, jak chápat inovace je celá řada.

Např. pro NÁRODNÍ INOVAČNÍ STRATEGII (2004) je použita definice Evropské komise: „Inovace je obnova a rozšíření škály výrobků a služeb a s nimi spojených trhů, vytvoření nových metod výroby, dodávek a distribuce, zavedení změn řízení, organizace práce, pracovních podmínek a kvalifikace pracovní síly.“

Inovace podle ŠVEJDY A KOL. (2002) představuje proces provádění neustálých změn (v technickém řešení výrobků, v technologiích jejich výroby, v použitých materiálech atd.), který přináší výrobcí určité konkurenční výhody a dovolí mu zlepšit svou pozici na trhu.

7.2 Přidružené pojmy

- **Inovační podnikání** – představuje podle NÁRODNÍ INOVAČNÍ STRATEGIE (2004) soubor podnikatelských aktivit specializujících se na soustavnou realizaci inovací.
- **Inovační firma** – je zpravidla malá a střední firma, jejíž hlavním předmětem podnikání je realizovat projekt nového produktu do komerční zralosti a uvést jej na trh.
- **Transfer technologií** – je procesem cílevědomého, časově ohraničeného převádění poznatků umožňujících inovovat výrobky, výrobní, pracovní a zkušební metody a služby.
- **Spin-off** – firma, vzniklá tím způsobem, že jeden či více zaměstnanců opouští organizaci za účelem vytvoření nové – sekundární – firmy. Ta však významným způsobem vychází

z prvků činnosti primární organizace, kterou zaměstnanec opustí. Většinou má také dominantní vliv v nové firmě.

- **Předstartovní financování** – tzv. seed capital – jde o zárodečnou oblast financování nových projektů. Kapitál k ověření konceptů (např. průzkumem trhu), zejména však k počátečnímu rozvoji produktu a k založení nové firmy.

- **Vědecko-technický park (VTP)** – je fyzický, ale též kybernetický (virtuální) prostor, řízený specializovaným týmem, který poskytuje nadstandardní služby a jehož hlavním cílem je zvýšit konkurenceschopnost daného regionu. Je to instituce orientovaná do oblasti výzkumu, technologie a inovačního podnikání. Slouží k vytváření podmínek pro dynamický rozvoj inovací, transferu technologií a vznik nových spin-off firem.

Definice vědecko-technického parku, tak jak ji doposud používá SPOLEČNOST VĚDECKOTECHNICKÝCH PARKŮ ČR: „Vědeckotechnický park (vědecký park nebo centrum, technologický park nebo centrum, podnikatelské a inovační centrum) je instituce orientovaná do oblasti vědy, technologie a inovačního podnikání. Své know-how využívá k vytváření podmínek pro dynamický rozvoj činnosti inovačních firem, pro zabezpečení transferu technologií a výchovu k inovačnímu podnikání. Základními funkcemi VTP jsou funkce inkubační a inovační.

7.3 Inovace

Za inovace jsou považovány změny vyvolané aktivitou podnikatelů. Inovace lze z obsahového hlediska členit na:

- výrobkové (nové výrobky nebo výrobky s novými vlastnostmi),
- technologické (nové výrobní procesy),
- přístup na nové trhy,
- využití nových zdrojů surovin a materiálů,
- zavedení nových organizačních struktur.

Moderní teorie inovací nechápe jako prvotní impuls pro jejich zavádění poptávku. Poptávka a zisková kritéria pro usměrňování inovačního procesu mají význam až v době, kdy začínají být zřejmé možnosti praktického využití inovací. Počáteční, tj. vědecko-výzkumná fáze inovačního procesu, by měla být chápána jako tvůrčí činnost orientovaná na hledání a vytváření technických příležitostí (DVOŘÁČEK, 1997).

Důvodem, proč dochází k technickým změnám a proč firmy inovují je dle SCHUMPETERA (OSLO MANUAL, 1997) dosahování trvalého příjmu. Nové technické prostředky jsou pro inovátora zdrojem určitých výhod. V případě procesní inovace zvyšující produktivitu získává firma oproti konkurentům výhody z nižších nákladů, což jí umožňuje získat větší cenovou přírážku z ceny převládající na trhu, anebo v závislosti na pružnosti poptávky může použít kombinaci nižší ceny a vyšší přírážky za účelem zvýšení podílu na trhu a dalších zisků. V případě inovace výrobku získává firma monopol buď prostřednictvím patentu (legálně zajištěný monopol), anebo díky opoždění konkurence při jeho napodobení. Tento monopol firmě umožňuje stanovit vyšší cenu než by bylo možné v prostředí konkurenčního trhu, čímž získává trvalejší zdroj příjmu.

7.4 Ekonomické cíle inovace

- náhrada zastarávajících výrobků,
- rozšíření výrokové řady:
 - v hlavní oblasti výrobku,
 - mimo hlavní oblast výrobku,
- vývoj ekologicky šetrných výrobků,
- udržování podílu na trhu,
- zvýšení podílu na trhu,
- otevření nových trhů,
 - v zahraničí,
 - zaměření na nové tuzemské cílové skupiny,
- zlepšení pružnosti výroby,
- nižší výrobní náklady,
 - snižováním mzdových nákladů

- snižováním spotřeby materiálů,
- snižováním spotřeby energie,
- snižováním podílu odpadu,
- snižováním nákladů na design výrobků,
- zkrácením doby nutné k realizaci výroby,
- zdokonalení kvality výrobku,
- zlepšení pracovních podmínek,
- omezení škoda na životní prostředí (OSLO MANUÁL, 1997).

7.5 Inovační systém, infrastruktura a subjekty

Základní funkcí systému inovačního podnikání v ČR je tvorba a realizace inovační strategie a realizační inovační politiky na vládní i nevládní úrovni. Ty spočívají zejména v analýze, vytváření a v dalším zkvalitňování podmínek pro rozvoj inovačního podnikání, včetně budování potřebného legislativního rámce. Důležité je plnění úkolů a výzev v oblasti koordinační a metodické.

Inovační systém tvoří čtyři základní komponenty:

- **Řídící složky** – státní a veřejná správa, vláda, ministerstva, regionální a místní správa (legislativní, iniciační a regulační aktivity).
- **Vzdělávací systém** – celoživotní učení, zahrnující počáteční a další vzdělávání.
- **Finance** – rizikový kapitál (venture capital), rizikové financování (risk funding), předstartovní kapitál (seed capital).
- **Inovační podnikání** – firmy a subjekty, které se zabývají inovačními aktivitami v širokém slova smyslu (vč. hraničních oblastí jako jsou výzkum a vývoj, nové technologie a materiály, rozvoj lidských zdrojů, průzkum a rozvoj trhu, inovační marketing).

Inovační infrastrukturu ČR tvoří systém vztahů mezi jednotlivými výzkumnými, vývojovými, výrobními, obchodními a dalšími specializovanými subjekty. Tyto vztahy jsou charakterizovány jejich vzájemnou spoluprací s cílem komercializovat výsledky výzkumu – od analýzy a legislativy, přes výzkum až po technologický transfer, finální výrobu a marketing.

Systém inovačního podnikání vytvářejí subjekty, které se jakýmkoliv způsobem participují v inovačních procesech. Jsou to zejména:

- **Orgány státní správy a samosprávy** (např. vláda ČR i jednotlivá ministerstva, Parlament ČR, regionální orgány, Úřad průmyslového vlastnictví),
- **komory** (např. Agrární komora, Česká advokátní komora, Hospodářská komora ČR, Komora auditorů ČR, Komora patentových zástupců),
- **banky** (jednotlivé banky a zejména Bankovní asociace ČR),
- **svazy, agentury, sdružení a nadace** (např. Asociace inovačního podnikání ČR, Asociace výzkumných organizací, CzechInvest, Česká asociace rozvojových agentur, Česká společnost pro nové materiály a technologie, Českomoravská konfederace odborových svazů, Český svaz vědeckotechnických společností, Český svaz vynálezců a zlepšovatelů, Grantová agentura ČR, Inženýrská akademie ČR, Společnost pro podporu transferu technologií, Společnost vědeckotechnických parků ČR, Svaz českých a moravských výrobních družstev, Svaz průmyslu a dopravy ČR, Technologické centrum AV ČR, atd.),
- **pracoviště výzkumu a vývoje** (např. Akademie věd ČR, vysoké školy, výzkumná a vývojová pracoviště a organizace),
- **zahraniční agentury a organizace** (např. Mezinárodní inovační centrum, Technology Innovation Information, Technology Responce Network),
- **podnikatelské subjekty** (zejména inovační firmy, které tvoří samotný základ systému inovačního podnikání),

- **zákazníci, klienti, spotřebitelská veřejnost** (jednotlivci, občanská i profesní sdružení, kteří vytvářejí podněty, spotřebitelskou a tržní objednávku i zpětnou vazbu v inovačním podnikání).

7.6 Zdroje financování

7.6.1 Přímá podpora z veřejných zdrojů

Přímá finanční podpora může být podle Zákona o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků poskytována ve formě účelové, popř. institucionální podpory.

Účelová podpora může být poskytnuta pouze na základě výsledků veřejné soutěže ve výzkumu a vývoji na grantové projekty z výdajů Grantové agentury České republiky a programové projekty základního a aplikovaného výzkumu, realizující Národní program výzkumu a nebo na projekty aplikovaného výzkumu a vývoje z výdajů na výzkum a vývoj rozpočtových kapitol příslušných správních úřadů. Dále je možné účelovou podporu poskytnout na programy výlučně určené pro potřeby státu nebo územních samosprávních celků. Projekty a výzkumné záměry (s výjimkou průmyslového výzkumu a vývoje) mohou získat podporu až do výše 100% celkových uznatelných nákladů. U projektů průmyslového výzkumu může podpora činit nejvýše 50% a u projektů vývoje maximálně 25% celkových uznatelných nákladů. Z hlediska rozsahu podpory se předpokládá, že cca. 11% celkové státní podpory výzkumu a vývoje směřuje do oblastí neorientovanému výzkumu, podporovaného prostřednictvím Grantové agentury ČR a Grantové agentury Akademie věd ČR. Okolo 9 % státní podpory je pak směřováno na podporu výzkumu na vysokých školách, souvisejícího se vzdělávacím procesem. Zbývající část, tzn. cca. 3/4 státní podpory, jsou cíleně směřovány na jednotlivé projekty Národního projektu orientovaného výzkumu (na účelové i institucionální financování).

Z hlediska užití podpory je důležité, jak jsou definovány uznatelné náklady. Jsou to náklady, které budou vynaloženy během řešení úkolu a jsou poskytovatelem schváleny.

Do roku 2002 bylo v ČR řešeno cca. 65 programů výzkumu a vývoje ve dvaceti resortech a 2/3 účelových prostředků se vynakládaly na projekty s náklady menšími než 1 milión Kč za rok.

Účelová podpora se poskytuje zpravidla jako dotace právnickým a fyzickým osobám pro financování projektů. Jejich výsledky jsou určeny ke zveřejnění, pro potřeby orgánů státní správy nebo pro více uživatelů. Jinou formu představuje návratná finanční výpomoc (tj. půjčka) právnickým a fyzickým osobám, jejichž výsledky jsou určeny pro jednoho uživatele.

Vedle účelové podpory se státní podpora výzkumu a vývoje uskutečňuje formou institucionálního financování, tj. podporou výzkumných organizací, zřízených zákonem nebo ústředními orgány. Z těchto prostředků jsou na základě hodnocení výsledků jejich činnosti financovány jejich investice, mzdy, programy apod. (STUDIE PŘEDPROVEDITELNOSTI TC V JIHOČESKÉM REGIONU, 2002).

7.6.2 Nepřímá finanční podpora z veřejných zdrojů

Daňové jsou zvýhodňovány inovující podnikatelské subjekty. Ty zpravidla šetrněji využívají prostředky uspořené na daních než prostředky získané ze státního rozpočtu. Stát je současně zbaven nutnosti sledovat, jak je využívána jeho podpora na jím stanovené priority (DVOŘÁČEK, 2001). Kromě diferencované daně mohou být použity i další nástroje:

- zdaňování výzkumné a vývojové činnosti nižší sazbou daně z příjmu,
- dary pro výzkum a vývoj zahrnovaných do nákladů a neomezování jejich rozsahu
- slevy na daních z příjmu v případě přírůstku nákladů na výzkum a vývoj,
- možnost odpočtu od zdanitelných příjmů 100% výdajů na přístroje a zařízení pro výzkumné a vývojové účely,
- časové (až např. 5leté) osvobození od daně z příjmu u tzv. Strategického výzkumu,
- zahrnutí investic pro výzkum a vývoj do nákladů,
- možnost jednorázového odpisu jednoúčelového zařízení pořízeného pro účely výzkumu a vývoje,
- na mikroúrovni zvětšení rozsahu prostředků na financování strategických záměrů.

7.7 Transfer technologií

7.7.1 Současná situace transferu technologií v ČR

Transfer technologií charakterizuje ŠVEJDA A KOL. (2002) jako proces, který zprostředkuje pohyb výsledků vědy, výzkumu a vývoje ve hmotné a nehmotné podobě od jejich vzniku po jejich konečné užití. Tyto výsledky mohou, ale nemusí být předmětem průmyslově-právní ochrany.

Transferový proces probíhá nejefektivněji jako proces tržní. Iniciátorem mohou být jak strana nabízející (producenti nových technologií, vysoké školy, výzkumné a vývojové instituce), tak i strana poptávající (uživatelé nových technologií – zejména střední a malé firmy). Impulsem pro transfer může být buď existence určitého problému, v němž se hledá řešení, nebo naopak existence nového technického řešení, pro něž se hledá praktické uplatnění a rozšíření.

V současné době projevují v ČR zájem o transfer technologií především malé a střední podniky (nemohou si dovolit vlastní výzkum). Tyto podniky se rychle orientují na trhu a snaží se rozběhnout výrobky či celé výrobní procesy zajímavé buď pro spotřebitelský trh nebo pro velké průmyslové podniky. Nabídka na tuzemském technologickém (inovačním) trhu je dosud značně nepřehledná. Přesvědčivým důkazem o tom je značná technologická mezera, v níž se nachází řada výrobních oborů a odvětví. Míra tohoto technologického zaostávání se pohybuje mezi 5 – 15 lety oproti stavu techniky ve světě a představuje vážnou překážku při dosahování konkurenceschopnosti na náročných zahraničních trzích.

Pro současnou situaci v transferu technologií jsou však charakteristické některé pozitivní skutečnosti jako:

- **vysoká podnikatelská aktivita zakladatelů nových firem**, mezi nimiž se objevují firmy inovačně orientované,
- **vzrůstá počet společných podniků se zahraničními partnery**, s nimiž k nám přicházejí i nové progresivní technologie,
- **začíná se zintenzivňovat podpora malých a středních podniků** ze státních i zahraničních prostředků (např. program PHARE),

- **značně intenzivně si počínají naše počítačové firmy** (zejména firmy softwarové),
- **pozitivně se zpravidla v brzké době projeví široce založená vlna zakládání technologických, inovačních a podnikatelských center a parků** a stimulační aktivita Společnosti vědeckotechnických parků ČR.

7.7.2 Formy transferu technologií

Transfer technologií se uskutečňuje následujícími způsoby:

- a) prostřednictvím publikací, a to odborných časopisů, novinových a technických zpráv,
- b) pomocí patentů, a to informací obsažených v patentových spisech, patentovými licencemi a dále licencemi na know-how,
- c) osobními kontakty, zejména prostřednictvím odborných společností, studijními cestami, návštěvami institucí, odborných veletrhů a výstav, návštěvami odborníků, konzultantskou činností, společnými výzkumnými činnostmi,
- d) ostatními formami jako napodobováním či imitací, nelegálními formami.

7.7.3 Sítě transferu technologií

Základem úspěšně fungujícího transferu technologií v zemích Evropského společenství je především:

- síť stovek transferových center při vysokých školách a výzkumných institucích, jež rozproudily nabídky progresivních technologií,
- zakládání nových databází, obsahujících nabídky technologických řešení z různých oborů a umožňujících provádění rešerší na počítačích,
- výstavy a veletrhy, zaměřené na trhy s technologickými novinkami,
- rozvoj technologicko-inovačního podnikání zejména pro malé a střední firmy,
- zvyšování péče států a regionů o optimální fungování transferu technologií,
- vyrovnání znevýhodnění, jež mají malé a střední podniky v přístupu k novým technologiím ve srovnání s podniky velkými.

7.8 JAIP – Jihočeská agentura inovačního podnikání

Jihočeská agentura pro podporu inovačního podnikání o. p. s. (JAIP), vznikla v červnu 2005 přeměnou platformy Steering Committee pro podporu inovací v Jihočeském kraji (SCI) do neziskové společnosti a v současné době přebírá všechny její činnosti a pravomoci. Platforma SCI fungovala od roku 2003 při Jihočeské hospodářské komoře, sdružovala zástupce regionu, kteří se aktivně zabývali řízením podpory inovací v Jihočeském kraji prostřednictvím Rady a Pracovní skupiny SCI. Jediným zakladatelem JAIP je Jihočeská hospodářská komora.

JAIP zaštiťuje oblast podpory výzkumu, vývoje a inovací v regionu a poskytuje veřejnosti tyto obecně prospěšné služby:

- Výzkum a vývoj v oblasti managementu podpory inovací regionálního charakteru. Výzkum a vývoj v oblasti přechodu na regionální ekonomiku, jež je založena na znalostech s důrazem na regionální specifika (regionálním charakterem rozumíme region soudržnosti NUTS II, především pak Jihočeský kraj - region NUTS III, popřípadě nižší úroveň).
- Spolupráce při tvorbě, realizaci a koordinaci výzkumné inovační politiky.
- Pořádání odborných kurzů, školení a dalších vzdělávacích akcí včetně lektorské činnosti v oblasti výzkumné a inovační politiky, managementu a ekonomiky výzkumu, vývoje a podpory inovací regionálního charakteru.
- Vzdělávání manažerů a dalších pracovníků z akademické i podnikové sféry v oblasti výzkumu a vývoje, resp. v oblasti využívání výsledků výzkumu a vývoje prostřednictvím ochrany duševního vlastnictví a přenosu technologií.
- Poradenská činnost v oblasti výzkumné a inovační politiky, managementu a ekonomiky výzkumu a vývoje regionálního charakteru.
- Informační služby včetně publikační činnosti v oblasti výzkumné a inovační politiky, managementu a ekonomiky výzkumu a vývoje regionálního charakteru.
- Správa datové základny pro potřeby tvorby a hodnocení výzkumné a inovační politiky, managementu a ekonomiky výzkumu a vývoje regionálního charakteru.

8. ZÁVĚR

Význam malého a středního podnikání pro rozvoj regionu spočívá v jeho absorpční schopnosti, díky které jsou zmírňovány negativní důsledky strukturálních změn. Tyto podniky mohou fungovat jako subdodavatelé velkých podniků, vytvářejí nové pracovní příležitosti, rychleji se adaptují na požadavky a výkyvy trhu, vyplňují okrajové oblasti trhu, decentralizují podnikatelské aktivity a rozmanitostí svých činností napomáhají k rychlejšímu rozvoji regionů, menších měst a obcí.

Po roce 1989 došlo k obnově malého a středního podnikání. Vznik nových podniků měl však chaotický průběh, jelikož začínající podnikatelé neměli v podstatě žádné zkušenosti s podnikáním, neboť do roku 1989 v České republice tento způsob podnikání neexistoval. Novým podnikatelům chyběl nejen kapitál, ale i potřebné informace. Velmi často docházelo k tomu, že nově vzniklé podniky opět brzy zanikly. To vedlo představitele Jihočeského kraje k tomu, že se jednou z priorit Programu rozvoje územního obvodu Jihočeského kraje stala i oblast malého a středního podnikání. V tomto období byla hlavní oporou MSP Jihočeská hospodářská komora a Krajský úřad, které ve spolupráci s dalšími institucemi a poradenskými centry poskytovaly podnikatelům různé služby, školení a poradenskou činnost. Tyto instituce rovněž připravovaly vhodné podnikatelské prostředí v regionu, připravovaly projekty na budování technologických parků, podporovaly integraci vědecko-výzkumné vzdělávací soustavy s podnikatelskou sférou. Rovněž byly pořádány semináře a workshopy s mezinárodní účastí (především se zúčastnili podnikatelé z Rakouska a Německa). Důležitou činností bylo i zprostředkování spolupráce se zahraničními partnery. Velký význam pro malé a střední podniky měly i programy podpory MSP. Tyto programy, ať už plošné, regionální, nebo programy poskytované Evropskou unií, pomohly řešit finanční problémy podnikatelů, podporovaly vznik nových pracovních míst, speciální programy se zabývaly otázkou ekonomicky slabých regionů, nebo problémových skupin obyvatelstva. Významným úkolem všech institucí v kraji byla rovněž příprava podnikatelů na vstup České republiky do Evropské unie. Jednalo se hlavně o malé podnikatele, kteří měli problémy zvláště s přípravou strategie, která by splňovala podmínky dané EU. Z výzkumu JELÍNKOVÉ (2004) vyplynulo, že jen 20 % malých podnikatelů mělo tuto strategii připravenou, nebo ji částečně realizovalo. Je to

velice nízké procento a proto je potřeba, zaměřit se na tuto skupinu podnikatelů, kteří pomoc opravdu potřebují (BEDNÁŘOVÁ, 2007).

Po vstupu České republiky se podmínky pro podnikatele podstatně změnily. Výhodou je rozšíření trhu, zjednodušení dovozu a vývozu zboží atd. Na druhé straně jsou malé a střední podniky více ohrožovány než podniky velké a to hlavně z důvodu menší ekonomické síly a nedostatku kapitálu. Malé podniky mají mimo jiné i horší přístup k odbornému vzdělávání, nižší dostupnost potřebných informací a poradenských služeb, ohrožuje je rovněž „nekalá konkurence“ ze strany velkých podniků a dumpingové ceny dovážených produktů. Bývají často omezeny v odbytu hotových výrobků na domácím trhu a zvýšenými náklady při jeho vývozu. Problémem je i konkurence obchodních řetězců, vytvářených kapitálově silnými firmami.

Tyto problémy MSP vedly k úvahám o možnostech zvyšování jejich potenciálu podporou inovačního procesu či zavedením nové formy podnikání v podobě klastrů, s jejichž pomocí se podniky stávají konkurenceschopnějšími a jsou schopny poskytovat pružnější a komplexnější služby. V Jihočeském kraji v současné době funguje klastr vodárenské technologie CEVTECH (Soběslav), či EKOGEN (Veselí nad Lužnicí), zabývající se zpracováním jemných anorganických odpadních materiálů ve stavebnictví.

Tyto přístupy však vyžadovaly změnu podnikatelského prostředí, tzn. v první řadě vybudování vhodného zázemí pro podnikatele a napojení na vědecko-výzkumné instituce.

Jihočeský kraj má dobré zastoupení vědecko-výzkumných institucí v podobě působnosti Jihočeské univerzity a dislokovaných pracovišť AV ČR. Rovněž vybudování průmyslového parku regionálního významu, do něhož bude zapojena i místní samospráva, má svůj význam. Pro prvotní rozjezd areálu je velice důležité zapojení veřejného sektoru, který kromě finančních výhod pro příchozí firmy deklaruje i svůj zájem o podporu podnikání a o podporu inovačních firem. Zapojeno by mělo být i odborné školství a to jak Vyšší odborné školy, odborné střední školy, tak i Jihočeská univerzita. Existence takového areálu podpoří investiční atraktivitu kraje a zvýší i důvěru místních podniků v lokální a v regionální veřejný sektor. Přítomnost vědecko-technických a průmyslových parků v regionu by měla podpořit i zapojení dalších firem do inovačního procesu.

Rovněž vybudování Jihočeského vědecko-technického parku v Českých Budějovicích zvýší inovační možnosti podnikatelů a podpoří jejich sociální, technologické a ekonomické zázemí.

Pro rozvoj malých a středních podnikatelů jsou velmi přínosné programy podpory MSP. V Jihočeském kraji jsou vyhlášeny programy podpory, které jsou blíže rozvedeny v Příloze 14. Pro lepší využívání podpor navrhuji následující opatření:

- vytvoření internetového centrálního systému, který by přijímal žádosti o podpory bez ohledu na zaměření programu a instituce, která ho financuje,
- zjednodušení přístupu MSP k informacím,
- legislativní opatření podporující rozvoj MSP,
- zlepšení přístupu MSP k informacím,
- vytvoření Euro Info Centra v Českých Budějovicích,
- vytvoření Euro Info Center v dalších větších městech.

9. SUMMARY

Results of this study show the importance of small and medium-sized companies for the economy and also the society. With regard to this importance it is desirable to create conditions favourable enough for starting, running and prospering small and medium-sized companies in our country. Therefore the Czech Government has launched a whole range of schemes to support small and medium-sized companies. In spite of this support there are still many problems. The atmosphere ...All the expenses connected with the slow administration, the unnecessary bureaucracy and too complicated legislature have negative influence especially on small companies. The access to capital is rather too complicated. This should be improved by clarifying the situation in czech banking sector. Small and medium-sized companies are considered to be the essential part of a healthy market economy. They are usually more flexible than the large companies and being so they increase the market dynamics. They also contribute to a greater mobility of the workforce, which is especially important in the Czech Republic, where the large companies (with financial difficulties) dismiss a large number of people.

The Czech Government has also signed The European Chart for Small Companies. The latest programme of EU in the area of small and medium-sized companies aims primarily at simplifying of the situation in the sector of small and medium-sized companies in both the candidate EU countries and the EU members. The Chart tries to simplify the legislature and the legal procedures (e.g. the process of registration of new companies, accounting procedures, the process of achieving licence, and the providing of information) It also wants to increase the transparency of contracting public orders.

10. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. **Koliba, F., Vaněk, J.** – Problematika malého a středního podnikání z hlediska funkčního uplatnění v podmínkách informační společnosti. In *Sborník výzkumných prací Ústavu MSP*, díl 5., Karviná, 2001, ISBN 80-7248-0932-6, s. 274-286
2. **Malach, A. a kol.** – Jak podnikat po vstupu do EU, Grada publishing a.s., 2005, ISBN: 80-247-0906-6
3. **Bednářová D., Parmová D.** – Malé a střední podnikání, JU Zemědělská fakulta, 2003, ISBN 80-7040-625-9, s. 96
4. **Švejda, P. a kol.** - Základy inovačního podnikání, AIP ČR, Praha 2002, ISBN 80-903-1531-3
5. **Hron, J. a kol.** – Podnikání malých firem, 1. vyd. Praha VŠZ, 1994, bez ISBN, s. 110
6. **Kadeřábková, A.** - Výzvy pro podnikání - inovace a vzdělání, Linde, Praha, 2004, ISBN 80-86131-50-5
7. **Koubek, J.** – Personální práce v malých podnicích, 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1996, ISBN 80-7169-506-9, s. 200
8. **Mugler, J.** – Podnikové hospodářství malých a středních podniků II, 2. opr. vyd. Plzeň: ZČU, 1999, ISBN 80-7082-570-7
9. **Lednický, V., Slávik, Š., Vaněk, J.** – Řízení malých a středních podniků, 1. vyd. Karviná: OPF SU Opava, 2002, ISBN 80-7248-173-8, s. 138
10. **Synek, M. a kol.** – Podniková ekonomika, 1. vyd. Praha, C.H.Beck, 1999, ISBN 80-7179-228-4, s. 456

11. **Pivoda, M.** – Studium inovačního podnikání, Ekonom 13/2002, s. 6, ISSN 1210-0714
12. **Konečný, M.** – Význam inovačních center pro rozvoj malého a středního podnikání, zejména inovačního, In. Sborník výzkumných prací ÚMSP, 3. díl, Karviná: OPF SU, 1999, str. 79 – 100, ISBN 80-7248-035-9
13. **Lednický, V., Vaněk, J.** – Kooperační struktury malých a středních podniků, Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2004, 191 s., ISBN 80-7248-259-9
14. www.mfcr.cz – Oficiální internetové stránky Ministerstva financí ČR
15. www.mpo.cz - Oficiální internetové stránky Ministerstva průmyslu a obchodu ČR
16. www.rera.cz - Oficiální internet. stránky Regionální rozvojové agentury jižních Čech
17. www.businessinfo.cz – Oficiální portál pro podnikání a export
18. www.kraj-jihocesky.cz – Oficiální internetové stránky Jihočeského kraje
19. www.jhk.cz – Oficiální internetové stránky Jihočeské hospodářské komory
20. www.ekoinfo.cz – Informační a pracovní server pro malé a střední podniky
21. www.czechinvest.cz – Oficiální internetové stránky Agentury pro podporu podnikání a investic
22. www.mesec.cz – Internetový server o osobních financích
23. www.czso.cz – Oficiální internetové stránky Českého statistického úřadu
24. www.finance.cz – Internetové stránky Informačního portálu v oblasti financí

25. www.euroskop.cz – Oficiální internetový server Ministerstva zahraničních věcí informující o členství ČR v EU
26. www.mmr.cz – Internetové stránky Ministerstva pro místní rozvoj ČR
27. www.edotace.cz – Přehledný průvodce světem finančních podpor
28. www.noramb.cz – Oficiální internetové stránky norské ambasády v ČR

11. SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tab. 1: Vymezení příjemců podpory dle přílohy I. anglické verze nařízení Komise (ES) č. 364/2004	5
Tab. 2: Počet ekonomicky aktivních MSP	8
Tab. 3: Počet zaměstnanců v MSP	9
Tab. 4: Výkony MSP	10
Tab. 5: Soustava daní v ČR	17
Tab. 6: Přehled míry zdanění v ČR	19
Tab. 7: Přehled ročních sazeb DPPO	20
Tab. 8: Plošné programy podpory MSP	23
Tab. 9: Počet obyvatel v jednotlivých městech	30
Tab. 10: SWOT analýza Jihočeského kraje	31
Tab. 11: Počet podnikatelských subjektů dle počtu zaměstnanců zapsaných v RES v Jihočeském kraji k 31.12.03, v 1. pol. 2004 a k 31.12.2004	32
Tab. 12: Vývoj počtu organizací a členů Jihočeské hospodářské komory v JČK	33
Graf 1: Vývoj počtu podnikajících MSP v ČR v letech 1997 - 2006	8
Graf 2: Vývoj počtu zaměstnanců MSP v ČR v letech 1997 - 2006	9
Graf 3: Vývoj výkonů MSP v ČR v letech 1997 - 2006	10
Schéma 1: Jihočeský vědecko-technický park (JVTP)	51

12. SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha 1** - Grafické znázornění vývoje ekonomických ukazatelů MSP
(Počet MSP a Počet zaměstnanců)
- Příloha 2** - Mapa ČR
- Příloha 3** - Mapa Jihočeského kraje + pověřené úřady
- Příloha 4** - Znak JČK
- Příloha 5** - Mapa NUTS II – ČR
- Příloha 6** - Mapa NUTS III a IV (kraje a okresy)
- Příloha 7** - Síť regionálních poradenských a informačních center a podnikatelských
a inovačních center
- Příloha 8** - Mapa klastrů
- Příloha 9** - Schéma klastru
- Příloha 10** - Proces rozvoje klastru
- Příloha 11** - Schéma Technologického centra
- Příloha 12** - Fáze Jihočeského vědecko-technického parku (JVTP)
- Příloha 13** - Programy podpory OPPI
- Příloha 14** - Programy podpory pro Jihočeský kraj